

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Потпредседник Владе и министар рада, запошљавања и социјалне политике, Јован Кркобабић, примио делегацију ММФ са којом је разговарао о текућој финансијској и економској ситуацији

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

ИЗМИРИВАТИ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРЖАВИ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**

Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:

Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**

Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:

Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

СВЕТСКИ ДАН ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Мислимо, једимо, чувајмо

Од 1972. у свету се сваке године, 5. јуна, обележава Светски дан заштите животне средине, који има за циљ да подигне глобалну свест о животnoj средини, укаже на проблеме који у овој сфери постоје и покрене позитивну еколошку акцију.

Овогодишња тема носи назив „Мисли, једи, чувај“ (Think.Eat.Save), а кампања је усмерена на борбу против бацања и пропадања хране. Подаци о количини хране која у свету буде бачена и неискоришћена страшни су сами по себи, али

зато што су погрешне величине, неодговарајуће врсте, или пак због лоше вођеног европског система квота. Још један невероватан податак до кога се дошло у Великој Британији је и да између 20 и 40 процената воћа и поврћа буде одбијено и пре него што стигне у тамошње продавнице, углавном због тога што се не подудара са претерано строгим „козметичким“ стандардима у супермаркетима.

Проблем, нажалост, није „само“ у храни која узалуд пропадне, већ и у свим ресурсима који се користе у њеној производњи, а који на тај начин такође буду изгубљени. Тако је, рецимо, за производњу једног литра млека потребно чак 1.000 литара воде. Процењује се да би вода за наводњавање која се на глобалном нивоу користи за производњу хране која се баци или пропадне била довољна за домаће потребе (200 литара по особи дневно) девет милијарди људи, што је број становника који се на нашој планети очекује до 2050. године. Затим, подаци показују да је за производњу само

када се у обзир узме и број гладних, тежина коју ове бројке добију постаје немерљива.

Према подацима Организације за храну и пољопривреду Уједињених нација (FAO), сваке године 1,3 милијарде тона хране пропадне, што је једнако укупној количини произведене хране у целој подсахарској Африци. Истовремено, један човек на сваких седам људи у свету иде на спавање гладан, а више од 20.000 деце млађе од пет година дневно умре од глади. FAO процењује да је трећина светске производње хране протраћена или изгубљена, а када би се сачувала, била би довољна да се нахрани три милијарде људи, што би и даље остављало довољно вишка да земље обезбеде своје становништво са чак 130 одсто њихових нутритивних потреба.

Разлози због којих се храна баца или пропадне су различити. Неки од података говоре да, на пример, у Северном Атлантику и Северном мору сваке године буде одбачено 2,3 милиона тона рибе, што се деси и са 40 до 60 процената укупне количине уловљене рибе у Европи, било

да који буду бачени у домаћинствима, продавницама и ресторанима САД и Велике Британије потребно чак 8,3 милиона хектара земљишта. Заправо, глобална производња хране заузима 25 одсто укупног насељивог земљишта и одговорна је за 70 одсто потрошње воде, 80 одсто сече шума, као и за 30 одсто гасова са ефектом стаклене баште.

Штета има велике размере, али оно што ипак највише поражава јесу односи количине хране која пропадне и броја људи који свакодневно трпе или чак умиру од глади. Имајући у виду овај огроман дисбаланс, тема овогодишњег Светског дана заштите животне средине свакако нас наводи да се запитамо и размислимо колико и сами овом проблему доприносимо, чини да постанемо свеснији утицаја који наш избор и поступање са храном може имати, и заправо указује на то да, поред одговорности, свако од нас има и моћ да свет у коме живи учини бољим местом – за себе, за друге, за будуће генерације.

В. Кадиф

ДЕЛЕГАЦИЈА ММФ-а У МИНИСТАРСТВУ РАДА, ЗАПОШЉАВАЊА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ

Обавезе према држави морају се измиривати

Потпредседник Владе Србије и министар рада, запошљавања и социјалне политике, Јован Кркобабић, примио је 14. маја, са сарадницима, представнике делегације Међународног монетарног фонда

и садржајног разговора обострано је констатовано да се и Србија суочава са изазовима других економија света: од незапослености до растућих обавеза у решавању социјалних проблема и давања. За-

солутно је немогуће остварити јер се све категорије грађана из те области налазе на доњој граници издржљивости – истакао је Јован Кркобабић, нагласивши истовремено да многи математички модели уштеде махом

ММФ у Фонду ПИО

Званична делегација ММФ, коју су предводили шеф мисије, Зузана Мургацова, и Богдан Лисоволик, стални представник ММФ за Србију, посетила је и Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање. Сврха посете био је разговор са Драганом Калиновић, директорком Фонда, и њеним сарадницима. Састанак је присуствовао и Зоран Милошевић, државни секретар у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике.

Повод за састанак било је прецизније информисање ММФ о текућој финансијској и економској ситуацији у Фонду, у смислу обезбеђења и реализације Финансијског плана Фонда за 2013. и осталим техничким питањима која утичу на редовно пословање РФ ПИО, као што су ефекти консолидације фондова, тзв. косовске пензије, наплата доприноса, Централни регистар обавезног социјалног осигурања и сл. Разговор је протекао у професионалној и коректној атмосфери.

која је прошле недеље започела разговоре с представницима Србије о текућој финансијској и економској ситуацији, као и о мерама економске и фискалне политике.

Током дужег, свеобухватног

кључено је, такође, да је неопходно да се све обавезе према држави, од пореза до доприноса, на време и без изузетка измирују.

– Тражити уштеде преко сектора за социјалну политику ап-

креирају стварност која је далеко од реалног живота.

Кркобабић је шефу делегације ММФ-а, Зузани Мургацовој, пренео уверење да ће до краја године бити усвојене измене Закона о раду, а пре тога и За-

Јован Кркобабић: Без замрзавања и смањивања пензија

Потпредседник Владе Србије и министар рада, запошљавања и социјалне политике, Јован Кркобабић, рекао је да „не може бити ни разговора о замрзавању, а камоли смањивању пензија“ и предложио да се уштеде остваре смањењем плата руководиоца, између осталих и челних људи Владе.

– Треба смањити плате руководиоцима, нама, мени, господину Динкићу, господину Дачићу, свој тој господи на положају – рекао је Кркобабић.

Потпредседник Владе је казао да то смањење плате не би оштетило државу, нити би неко од функционера „умро од глади“. Према његовим речима, уштеде би могле бити остварене и укидањем дискреционих права појединим министарствима.

Г. О.

кона о штрајку, чиме ће бити остварен процес унутрашњег усаглашавања социјалних партнера.

Разговори са представницима ММФ-а биће настављени на наивоу експертских тимова.

Г. О.

САВЕЗ САМОСТАЛНИХ СИНДИКАТА СРБИЈЕ ОБЕЛЕЖИО ВРЕДАН ЈУБИЛЕЈ

Сто десет година деловања

У Центру „Сава“ 17. маја одржана је свечана академија којом је Савез самосталних синдиката Србије обележио 110 година постојања. Наиме, 27. априла 1903. сви тадашњи струковни синдикати и синдикалне организације удружили су се у Раднички савез Србије.

у домаће позитивне прописе – нагласио је Орбовић.

Говорећи о садашњој ситуацији у Србији, председник СССС је поручио да је она неодржива и да нас удаљава од социјалног прогреса и економског напретка. За стање у српској привреди, рекао је он, крива је лоша

лективни уговори и друштвени договор о стратегији развоја. Није довољно да бољу будућност само желимо или сањамо, већ је морамо сами градити и борити се за њу – истакао је Љубисав Орбовић.

Честитајући домаћинима важан јубилеј, председник Владе

буде равноправан сарадник и партнер јер се не може одлучивати о вама без вас – истакао је Ивица Дачић, подсетивши да је он и председавајући Социјално-економског савета.

Председник Скупштине Србије, Небојша Стефановић, рекао је да су синдикати и парламент на

Премијер Ивица Дачић

Љубисав Орбовић, Ивица Дачић и Јован Кркобабић

Поред бројних синдикалних активиста и личности из политичког и јавног живота, свечаној академији СССС присуствовали су председник Народне скупштине Србије, Небојша Стефановић, премијер Ивица Дачић, и потпредседник Владе и министар рада, запошљавања и социјалне политике, Јован Кркобабић.

Председник СССС, Љубисав Орбовић, на почетку је истакао да је мало синдикалних централа које могу да се похвале тако дугим трајањем и доследном борбом за права запослених.

– У својој дугој и богатој историји СССС је имао успоне и падове, победе и поразе, лутања и сналажења, поштовање и потцењивање, што је разумљиво ако се има у виду бурни и драматични развитак и промене у Србији. Али оно на шта смо поносни јесте чињеница да смо још пре 110 година постали нераздвојни део европског и светског синдикалног покрета и да се од свог настанка синдикат залагао и борио за уградњу европских радничких и синдикалних вредности и стандарда

економска политика, а не светска криза, која се користи и као алиби за умањење права радника и отпуштања.

Награду за ССС Косова и Метохије примио Блажо Милосављевић, члан НО РФ ПИО

– Србији је потребан економски и друштвени модел који подржава привредни раст, запошљавање и социјалну правду, а за то су неопходни шири политички и социјални дијалог, ко-

Ивица Дачић рекао је да неће бити смањивања ни замрзавања пензија и плата у јавном сектору и да Влада ниједну кључну одлуку у вези са радницима неће донети без сагласности синдиката. Циљ економске политике Владе Србије биће повећање стандарда, броја запослених и отварање нових, пре свега боље плаћених радних места.

– Ако не можемо да будемо богатије друштво, можемо да будемо праведније, а улога Владе је да обезбеди социјалну правду – нагласио је Дачић.

У Србији је 25 одсто незапослених, просечна плата и пензија је међу најнижима у Европи, а лоша је и структура запослених и односно мало их је запослено у реалном сектору. Без инвестиција и капитала не може се омогућити привредни развој земље, а инвеститори у Србији морају да поштују права радника као што се поштују у свету, рекао је премијер.

– Ова влада је проистекла из народа и мора остати народна да би уживала поверење грађана. Влада жели да јој синдикат

истом задатку, јер и једни и други врше контролу власти и извршних органа и боре се за боље нормативе и заштиту социјално најугроженијих грађана.

– Веома је лековито за сваку власт да пажљиво слуша оно што синдикат говори, чак и онда када јој се то не свиђа. У време када идемо ка ЕУ, Скупштини је важно партнерство са синдикатима, а то значи да ће Скупштина чинити све да се у њој чује глас синдиката и радника и да заштитимо интересе запослених – поручио је Стефановић.

Овогодишњи лауреати награде „27. април“, коју додељује Савез самосталних синдиката Србије, јесу министар Расим Љајић, пензионисани председник Синдиката пољопривреде, Зоран Маленовић, предузећа „Таркетт“ из Бачке Паланке и „Југопревоз“ из Крушевца, ССС Косова и Метохије, синдикалне организације „Симпа“ и Градског саобраћајног предузећа „Београд“ и Регионални пројекат за радне односе Фондације „Фридрих Еберт“.

М. Јовановић

Стабилно финансијско пословање

Редовни приливи средстава за финансирање права из ПИО омогућили редовне исплате прошлогодишњих пензија и накнада

Чланови Управног одбора РФ ПИО на седници одржаној 27. маја усвојили су Извештај о финансијском пословању у 2012. години, који им је изложио Иван Мимић, финансијски директор Фонда.

– Прошлу годину је, када је реч о финансијском пословању, карактерисао стабилан прилив средстава и, сходно томе, редовна исплата пензија. Укупни приходи и примања износили су 562,3 милијарде динара, односно 99,73 одсто од планираног, док су укупни расходи и издаци износили 562,2 милијарде динара, што је остварење од 99,72 одсто у односу на план. Буџетски суфицит је износио 772 милиона динара. Треба рећи да је од почетка прошле године изменама Закона о ПИО Фонд преузео и послове обезбеђивања и спровођења пензијско-инвалидског осигурања војних осигураника (Фонд СОВО) тако да су војни осигураници, односно професионална војна лица укључени у категорију осигураника запослених – нагласио је Иван Мимић.

У септембру прошле године по налогу Министарства финансија и привреде усвојен је ребаланс Финансијског плана.

– Ребалансом је раст октобарских пензија и накнада ограничен на два одсто, а смањени су и првобитно планирани пословни и инвестициони расходи. У укупне расходе укључен је и износ од три милијарде динара који се односи на принудну наплату по судским споровима војних осигураника у вези са дугом који је настао због делимичног усклађивања пензија и новчаних накнада војним пензионерима за период од 1. августа 2004. до 30. новембра 2007. године. Према структури остварених прихода, од доприноса за ПИО се прошле године у касу Фонда слило 287,3 милијарде динара, трансфери из буџета износили су 271,2 милијарде, док су остала примања и приходи били 3,8 милијарди. Када се ради о приходима од доприноса, 279,2 милијарде динара су чисти доприноси од осигураника, за повећање стажа по закључцима Владе Србије уплаћено је 1,8 милијарди, док су доприноси трансферисани од РФЗО и НСЗ износили

Славенко Гргуревић
и Љубисав Орбовић

Иван
Мимић

6,3 милијарде. По категоријама осигураника, за запослене приходи од доприноса учествују са 92,05 одсто, за самосталне делатности са 7,05, а од пољопривредника са непуних један одсто. Ако говоримо о покривености права из ПИО приходима од доприноса, за категорију запослених она износи 52,6 одсто, односно око половину пензија бивших запослених покрију доприноси из зарада оних који раде, код самосталаца је тај проценат 91,7 одсто, а код пољопривредних пензионера 8,1 одсто. Укупна покривеност права из ПИО доприносима износила је у прошлој години 53,5 одсто, што је повећање у односу на 2011. када је покривеност права доприносима износила 52,9 одсто. Укупно су приходи од доприноса прошле године повећани за 5,2 одсто – рекао је директор Мимић.

Током 2012. године пензије су редовно исплаћиване уз законска повећања, тако да је на крају године просечна пензија за

бивше запослене износила 24.927 динара, за некадашње занатлије 23.929 динара, а за пензионисане пољопривреднике 9.237 динара.

Чланови Управног одбора Фонда разматрали су и Информацију о Специјалној болници „Жубор“ у Куршумлијској бањи. Да подсетимо, пресудом Апелационог суда у Нишу 7. марта ове године утврђено је да Фонд има право својине над непокретностима Специјалне болнице „Жубор“, као и право коришћења припадајућег земљишта, чиме је вишегодишњи поступак доказивања овог права правоснажно окончан. Непокретности Специјалне болнице „Жубор“ обухватају сам објекат болнице површине 16.500 квадратних метара, пратеће објекте, бунгалове, отворени олимпијски базен, тенниске терене... Представници Управног одбора и стручне службе Фонда посетили су 29. априла Куршумлијску бању и утврдили да се објекат налази у прилично лошем стању јер годинама није коришћен ни редовно одржаван. Потребно је доста улагања да би болница била обновљена, а првенствено треба поправити постојећу пумпу која не ради, па се због изливања воде температуре од 60 и више степени проузрокује штета на околном земљишту и тако еколошки уништава цео комплекс. Приликом ове посете са представницима локалне самоуправе је договорено да, пошто Фонд испланира стратегију о даљем поступању у вези са овом имовином, и општина у оквиру својих надлежности да свој допринос активностима које ће бити предузете да цела бања буде обновљена и поново у функцији, речено је на седници УО РФ ПИО.

Весна Анастасијевић

Добра и корисна сарадња

Потпредседник Владе и министар рада, запошљавања и социјалне политике, Јован Кркобабић, и Манфред Феликс, председник Завода за пензијско осигурање Аустрије

Потпредседник Владе Србије и министар рада, запошљавања и социјалне политике, Јован Кркобабић, примио је чланове делегације Завода за пензијско осигурање Аустрије, који су боравили у Београду поводом одржавања Програма евалуације међуна-

родних саветодавних дана Србије и Аустрије.

– Сарадња Србије и Аустрије у области пензијско-инвалидског осигурања је посебно корисна за Србију, јер је аустријски систем – то и лично сматрам – један од најбољих у свету, пошто је најближи кориснику, човеку,

па и у нашем систему има елемената тог искуства – нагласио је Јован Кркобабић изразивши задовољство што се међусобне обавезе извршавају редовно и без закашњења.

Манфред Феликс, председник Завода за пензијско осигурање Аустрије, истакао је добру

сарадњу са Србијом, као и веома корисну размену искустава у решавању свих пратећих изазова у раду с корисницима.

Циљ овог саветовања је да се у односима између две државе у области пензијског и инвалидског осигурања уведе редовна пракса непосредног разговора с осигураницима и корисницима права двеју држава, на којима се заинтересованим лицима пружа стручна помоћ и дају савети из области социјалног осигурања.

Републички фонд ПИО је током прошле године корисницима који имају пребивалиште у Аустрији, а њих је нешто више од 1.300, исплатио на име пензија и осталих права 1,3 милиона евра, док је аустријским корисницима, којих је неупоредиво више – чак 25.563, а имају пребивалиште у Србији, исплаћено 91,5 милиона евра.

Разговору су присуствовали и Винфред Пингера, генерални директор Завода за пензијско осигурање Аустрије, и амбасадор Републике Аустрије у Србији, др Јоханес Ајгнер. **Г. О.**

МЕЂУНАРОДНИ ДАНИ САВЕТОВАЊА УСПЕШНИ И КОРИСНИ

Наставак размене искустава

Већ неколико година успешно се организују међународни дани саветовања – разговора између Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање и носилаца пензијског осигурања Републике Аустрије, Савезне Републике Немачке и Републике Хрватске. На тим саветовањима, у циљу што ефикаснијег спровођења споразума о социјалном осигурању које Србија примењује са тим државама, стручњаци из области пензијског и инвалидског осигурања у непосредном разговору пружају заинтересованима одговарајућу стручну помоћ и савете по питању остваривања права применом споразума.

Након што је Завод за социјално осигурање, у својству органа за везу Републике Србије, договорио са аустријским Заводом за пензијско осигурање одржавање међународних дана разговора, прво саветовање је одржано 2010. најпре у Бечу, затим у Београду, а последња два саветовања организована су у два града у

свакој од држава. Према укупним резултатима, у девет саветодавних дана примљено је и саветовано 342 особе и размењено је и решавано више од три стотине ургенција.

Према установљеној пракси, сваке године се, након одржаних саветовања у обе државе, врши евалуација дана разговора. Тако је 14. маја ове године у Београду одржан састанак између Завода за социјално осигурање и аустријског Завода за пензијско осигурање, на коме је извршена анализа и оцена организације и резултата међународних дана саветовања и постигнути су договори о будућим активностима. У посету Заводу и Републичком фонду ПИО дошла је делегација из Аустрије на челу са Манфредом Феликсом, председником аустријског Завода за пензијско осигурање, и Винфредом Пингером, генералним директором Завода.

Према постигнутом договору, у 2014. међународни дани саветовања биће одржани 8. апри-

ла у Бору и 10. априла у Београду, а 14. октобра у Салцбургу и 16. октобра у Бечу. Следећа евалуација ће бити одржана у мају 2014. у Аустрији.

Имајући у виду досадашње искуство у организовању међународних дана разговора из области пензијског и инвалидског осигурања, може се са сигурношћу оценити да је оваква активност изузетно корисна и да са већ устаљеним терминима одржавања у Србији и у некој од наведених држава показује добре резултате. Овакву праксу су посебно добро прихватили заинтересовани – наши осигураници и корисници права. Пријављивањем и доласком на саветовање странке иницирају и обезбеђују да носиоци пензијског осигурања обе државе одмах предузму одређене мере које доприносе скраћењу поступака остваривања права из ПИО и повећавају ефикасност у примени споразума о социјалном осигурању.

М. Нешић

Годишње губимо град величине Ћуприје

Поред негативног прираштаја, и миграција доприноси да у нашој земљи живи све мање људи, а чак трећина радно активног становништва има између 55 и 59 година. То значи да ће се и они ускоро придружити армији од 1,7 милиона пензионера, што ће погоршати већ неповољан однос осигураника и корисника који тренутно износи 1:1,47, док би за одржив пензијски систем тај однос требало да буде 1:3, чуло се у „Данас конференс центру“ током панел дискусије на тему „Демографски трендови и кадровски капацитет Србије“.

Љиљана Ђорђевић, шефица Одсека за попис становништва Републичког завода за статистику, истакла је да Србија има 7.186.862 становника, што је за 311.139 мање него приликом претходног пописа становништва 2002. године.

– Просечна старост становника Србије је 42,2 године, а у појединим селима у источној и јужној Србији и преко 50. У 2011. години у 1.458 насеља није рођено ниједно дете, тако да Србија годишње губи око 30.000 становника што је град вечине Ћуприје, на пример. Поред негативног природног прираштаја, број становника опада и због миграција. У последњих

Србија у просеку изгуби 30.000 становника годишње, највећи број радно способних старости је између 55 и 59 година, а однос броја пензионера и запослених је 1:1,47

Јелица Тимотијевић

десет година у иностранство је отишло да живи и ради 146.500 махом високообразованих људи – нагласила је Љиљана Ђорђевић.

Јелица Тимотијевић, директорка Сектора за односе с јавношћу Фонда ПИО, истакла је да број пензионера константно ра-

сте у односу на број запослених.

– У Србији има 1,7 милиона пензионера и 2,5 милиона људи који плаћају пензијско-инвалидско осигурање. На једног пензионера долази 1,47 запослених, што пензијски фонд чини недрживим. Зато држава дотира средства за исплату пензија.

Оптималан број пензионера у односу на број запослених је један према три. Услов за дугорочну и константну стабилност система пензијског осигурања, који је заснован на принципима међугенерациске солидарности, јесте стабилан и сталан економски раст и повољан однос броја пензионера и броја запослених. Економске претпоставке које утичу на пензијски систем сваке земље, па и Србије су: стопа инфлације, од које зависи реална вредност пензија; стопа раста зарада, која се директно одражава на висину доприноса издвојених за пензијско и инвалидско осигурање а тиме на приходе Фонда; стопа раста реалног БДП, који опредељује укупну економску снагу земље, што се у целини одражава на пензијски систем; и стопа запослености која такође директно утиче на финансијску одрживост пензијског система. Последице негативног демографских промена испољавају се кроз старење становништва, што посебно погађа земље у транзицији, међу којима је и Србија, са просечном старосћу становника од 42,2 године. Да би се обезбедило просто обнављање становништва, потребно је да стопа фертилитета буде 2,1, ако је виша од тога имамо популациони раст, а ако је нижа – бележимо депопулацију, односно смањење становништва. У Србији је присутна депопулација, као и у осталим европским земљама, и то је типично стање већ неколико деценија – нагласила је Јелица Тимотијевић, директорка Сектора за односе с јавношћу РФ ПИО. **В. Анастасијевић**

ОБЕЛЕЖЕН СВЕТСКИ ДАН ПОРОДИЦЕ

Неопходна свакодневна бригаа

Поводом 15. маја, Светског дана породице, Министарство рада, запошљавања и социјалне политике, у сарадњи са Републичким заводом за социјалну заштиту, организовало је округли сто посвећен активностима система социјалне заштите у пружању подршке породицама у кризи.

Округли сто је отворила Бранкица Јанковић, државни секретар у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике. Она је нагласила да је неопходно о породици бри-

нути свакодневно, а не само приликом обележавања значајних датума. Подсетила је да систем социјалне заштите није једини и довољан ресурс који је потребно ангажовати ради унапређења положаја породице.

У раду округлог стола учествовали су представници институција из јавног сектора – центара за социјални рад, завода и установа за смештај корисника и организација цивилног друштва. Практична искуства и програмске циљеве усмерене на подршку породицама у

ризик у представили су Кетлин Брашић, представница Уницефа, Горана Џуца Јаковљевић, представница „Новак Ђоковић фондације“, и Зоран Милачић, директор Центра за заштиту одојчади, деце и омладине Београд. О активностима Републичког завода, усмереним на успостављање и развој нове социјалне услуге подршке породици у кризи, које Министарство и Завод реализују уз подршку УНИЦЕФ-а, говорила је Сњежана Јовић, саветница у Одељењу за супервизијску подршку. **Ј. О.**

ЗАПОШЉАВАЊЕ ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Мерама подршке до радног места

Закон о изменама и допунама Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом на снази је од 16. априла 2013. Њиме је предвиђено да послодавац који не запосли онолико особа са инвалидитетом на колико га закон обавезује, мора да уплати износ од 50 одсто просечне зараде по запосленом у Србији, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, за сваку особу са инвалидитетом коју није запослио. Усвојеним изменама утврђена је висина субвенција зараде код запошљавања на неодређено време особа са инвалидитетом без радног искуства у износу до 75 одсто укупних трошкова зараде са припадајућим доприносима за обавезно социјално осигурање, али не више од износа минималне зараде утврђене у складу са прописима о раду.

На евиденцији Националне службе за запошљавање (НСЗ) налази се 21.370 особа са инвалидитетом, од тога 7.056 жена. Раније се годишње запошљавало од 200 до 300 ових лица, али у НСЗ кажу да Закон о запошљавању ОСИ недвосмислено даје резултате. У 2012. години запослено је око 7.000 ОСИ, а од почетка ове године око 2.000.

Особа са инвалидитетом се укључују у програме и мере НСЗ како би им се повећала компетентност и конкурентност у складу са захтевима тржишта рада. Средства за подстицање запошљавања ОСИ обезбеђена су из буџетског фонда за запошљавање ових лица (700 милиона динара за 2013). Јавни позиви и конкурси расписани су 30. марта, у току је подношење пријава заинтересованих и доношење првих одлука за програме:

мере и активности професионалне рехабилитације (обуке и клубови за активно тражење посла, обуке за тржиште рада и за познатог послодавца, стручна пракса и сајмови запошљавања), програми подстицања запошљавања особа са инвалидитетом (субвенције послодавцима за ново запошљавање и зараде ОСИ без радног искуства, субвенције за samozapošljavanje и јавни радови), као и

Угрожена група

Горући проблем је евидентно неповољна квалификациона структура особа са инвалидитетом, што се директно негативно одражава на њихово запошљавање. Наиме, 44 одсто ОСИ је без стручних квалификација, 51,5 одсто са средњом спремом и само 4,5 процената има вишу школу или факултет. Због тога су особе са инвалидитетом у оквиру НСЗ препознате као посебно угрожена група незапослених лица у односу на запослење. Та угроженост значи ризик од маргинализације на тржишту рада и социјалног искључивања.

мере подршке (расписани су јавни конкурси за рефундацију трошкова подршке особама са инвалидитетом које се запошљавају под посебним условима – трошкови прилагођавања радног места особи са инвалидитетом и трошкови обезбеђења стручне подршке – радна асистенција). Планирано је да се у ове програме укључи 10.580 ОСИ, кажу у НСЗ.

Програм субвенције зарада за особе са инвалидитетом без радног искуства подразумева да се субвенција, у трајању од 12 ме-

сеци, додељује послодавцу који запошљава на неодређено време инвалидно лице без радног искуства. Субвенција зараде остварује се месечно, у висини минималне зараде утврђене у складу са прописима о раду и она садржи минималну зараду, без пореза и доприноса, и порез и допринос који се плаћају из зараде. Овогодишњи план за укључивање незапослених ОСИ у ову меру пројектован је на бази прошлогодишње реализације, када се око 300 људи запослило захваљујући том програму.

Јавни конкурс за рефундацију трошкова подршке особама са инвалидитетом које се запошљавају под посебним условима односи се на трошкове прилагођавања радног места и трошкове за асистенцију на радном месту. Накнада трошкова прилагођавања радног места у једнократно износу до 300.000 динара по запосленом одобрава се послодавцима који запошљавају ОСИ за чији рад је потребно техничко и технолошко опремање радног места. Услов за овај програм јесте да је прилагођавање радног места у складу са извршеном проценом радне способности. Рефундација трошкова за асистенцију на радном месту у трајању од 12 месеци одобрава се послодавцу за ново-запослене особе са инвалидитетом којима је потребна стручна подршка при увођењу у посао или за радно социјалну интеграцију на радном месту. Послодавцу се на месечном нивоу рефундира исплаћена зарада асистента, у складу са бројем радних сати пружене подршке, без пореза и доприноса, у висини до 50.000 динара, и трошкови припадајућег пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање.

Ако особа са инвалидитетом жели да се опроба у самосталној делатности, НСЗ јој у томе може помоћи кроз финансијску и саветодавну подршку.

У НСЗ наводе да у њиховим пословним центрима, али и кроз специјализоване обуке и менторинг програм заинтересовани могу да се упознају са свим аспектима предузетништва и добију подршку у првим, најризичнијим годинама пословања. Учешћем у овој мери остварује се и право на једнократну субвенцију за покретање сопственог бизниса. Субвенција износи 200.000 динара, што је за 40.000 више у односу на остале учеснике програма. Постоји и могућност да се више незапослених лица удружи, где свако појединачно подноси захтев за samozapošljavanje и остварује право на субвенцију. Особа која оствари право на субвенцију за samozapošljavanje обавезна је да обавља регистровану делатност најмање 12 месеци.

Национална служба помаже свима током трајања уговора разним саветима и кроз семинаре које похађају полазници, посебно током прве године (менторинг услуге и специјалистички семинари). Основни циљ ових услуга јесте опстанак новооснованих предузетника.

Ј. Оцић

Већа запосленост инвалида

Покрајински фонд ПИО, по подацима с краја марта ове године, исплаћује 7,7 процената мање делимичних инвалидских пензија 50 одсто у Војводини у односу на исти период 2012. Наиме, на крају марта прошле године ПФ ПИО исплаћивао је укупно 8.214 корисника овога права, док је на крају трећег месеца 2013. ову редовну месечну припадљеност добило 7.582 прималаца.

Прецизније, смањење је исказано код корисника делимичне инвалидске пензије 50 одсто из категорије запослених, којих је у марту 2012. године било 8.200, и који су тада у просеку примили 5.496 динара, а на крају трећег месеца 2013. исплаћивано је 7.568 корисника овог права, који

су добили просечну месечну припадљеност у износу од 5.768 динара. Број корисника поменутог права из категорије самосталних делатности остао је исти, а они су у трећем месецу прошле године примили у просеку 14.898 дина-

ра, док им је ове године исплаћено у просеку 15.437 динара.

Да подсетимо, изменом Закона о ПИО из априла 2003. ова категорија особа са инвалидитетом нашла се у прилично тешком материјално-социјалном

положају, пошто већина има веома ниска месечна примања која се усклађују на исти начин као и пензије, а да при томе не могу да остваре многе бенефите које имају пензионери јер им се исплаћује новчана накнада а не пензија. Они, према одредбама Закона, могу да промене свој статус даном испуњења услова за стицање права на старосну, односно инвалидску пензију, или ступањем у осигурање.

Руководство СИР Војводине сматра да је добрим делом до смањења броја корисника делимичне инвалидске пензије 50 одсто у Војводини дошло због већег запошљавања ове групе инвалида рада применом Закона о рехабилитацији и запошљавању ОСИ. **М. Мектеровић**

САРАДЊА ЛЕКАРА ВЕШТАКА ХРВАТског ЗАВОДА ЗА МИРОВИНСКО ОСИГУРАЊЕ И ФОНДА ПИО

Размена искустава

Сектор за медицинско вештачење Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање био је 21. маја домаћин колегама из Хрватске. У посету су стигли др Јадранка Перасић, заменик директора хрватског Завода за мировинско осигурање, др Теа Мариновић, помоћник директора За-

шли да видимо Сектор за медицинско вештачење Републичког фонда ПИО, односно функционалну дијагностику, начин рада вештака. Желели смо да се упознамо са организацијом рада Одељења за функционалну дијагностику, и посебно са једном од апликација које Фонд ПИО користи у свом раду. Ово

ВЛАДЕТА ЈЕРОТИЋ У ФОНДУ ПИО

Велико интересовање за предавање

У Дирекцији Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање 17. маја одржано је предавање професора др Владете Јеротића о психосоматским болестима. Такође, о терапији психосоматских болести говорила је др Снежана Миленковић, професор Филозофског факултета у Новом Саду.

За ово предавање владало је велико интересовање, о чему говори присуство не само лекара вештака из Сектора за медицинско вештачење, него и многих других запослених у Фонду ПИО. Излагање професора је, уз многобројна питања, трајало више од два сата. Сектор за медицинско вештачење ће и убудуће организовати ову врсту едукације за своје запослене. Планирано је да предавачи буду стручњаци из разних области (интернисти, хирурзи, психијатри, неуролози и други), а међу њима ће бити већи број академика. **Ј. О.**

вода, и Вицко Мардеша из Уреда за управљање пројектима.

– У Заводу за мировинско осигурање радимо на пројекту „Центар за медицинско вештачење“, па смо до-

је прилика да разменимо искуства, а сарађиваћемо и убудуће – рекла је за наш лист др Јадранка Перасић, заменик директора Завода за мировинско осигурање Хрватске. **Ј. Оцић**

САВЕТОВАЊЕ О ПОЛОЖАЈУ ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ У НОВОМ САДУ

Побољшати финансирање

У организацији Савеза инвалида рада Војводине, Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, Покрајинског секретаријата за здравство, социјалну политику и демографију и Покрајинског фонда ПИО, недавно је у Новом Саду одржано стручно саветовање на коме се говорило о стратешким правцима Сектора за заштиту особа са инвалидитетом у финансирању програма и пројеката ОСИ, Закону о ПИО

ник СИР Србије и ООИР Суботица, као и председници општинских организација инвалида рада из Војводине.

Владимир Пешић, помоћник министра рада, запошљавања и социјалне политике, говорио је о Закону о социјалном предузетништву и запошљавању у социјалним предузећима и Закону о употреби знаковног језика, и нагласио да очекује да ће оба закона ући у скупштинску процедуру до краја године.

– Ми смо данас у ситуацији да је у Војводини од 405.000 пензионера, инвалидских мање од 80.000, што значи да се данас много теже остварује право на инвалидску пензију – рекао је Имрић и навео да о неповољном положају инвалида рада говори и податак да је тренутно инвалидска пензија у Војводини нижа од просека свих пензија за седам и по одсто.

Директор ПФ ПИО је подсетио и на проблеме корисника делимичне инвалидске пензије

знаковног језика, психолошку помоћ, омогућавање самосталног кретања, учење Брајеве азбуке и оснивање СОС телефона.

Данијела Станковић Баричак је излагала о функцији изабраног лекара, превентивним прегледима, о одговорности за здравље самих пацијената, о заштитнику права пацијената, као и о проблему централизованих јавних набавки због којих се на потребне лекове дуже чека.

О основној регулативи обавезног пензијско-инвалидског осигурања говорио је Чедомир Француски из ПФ ПИО. Он је нагласио да и лицима која нису обавезно осигурана Закон омогућава да се добровољно укључе у обавезно осигурање. Француски је говорио о врстама пензија и три врсте новчаних накнада, као и о критеријумима за оцену радне способности по којима раде лекари вештачи.

Др Милорад Орловић је нагласио да се изменама Закона од 2003. године оцењује само потпуни губитак радне способности и особа која то оствари стиче статус инвалида рада.

– Због већег броја особа са умањеном радном способношћу које нису могле да остваре то право, законодавац је Законом о рехабилитацији и запошљавању ОСИ омогућио да се и они медицински вештаче – истакао је Орловић.

Према његовим речима, овим законским нормама олакшава се запошљавање ОСИ тако што се стимулишу послодавци. Орловић је говорио и о запошљавању под општим и посебним условима, о категоризацији са три оцене, као и о томе да је овај закон допринео већој заштити ОСИ.

Стана Свиларов и Станко Нимчевић, као организатори, захвалили су стручњацима на едукацији и изразили наду да ће се уз овакву сарадњу са надлежним институцијама положај инвалида рада у догледно време поправити, као и квалитет здравствених услуга.

Драган Кораћ

Директор ПФ ПИО, Славко Имрић (за говорником), нагласио да је број инвалидских пензионера у сталном опадању

и сету закона о здравственој заштити, заштити пацијената и социјалној заштити.

У саветовању су учествовали Владимир Пешић, помоћник министра рада, запошљавања и социјалне политике, Данијела Станковић Баричак, помоћница покрајинског секретара за здравство, социјалну политику и демографију, Славко Имрић, директор Покрајинског фонда ПИО, Татјана Пријић, стручна саветница у Сектору за заштиту ОСИ у МРСП, Чедомир Француски, директор Сектора за остваривање права из ПИО у Дирекцији ПФ ПИО, др Милорад Орловић, начелник Одељења за медицинско вештачење у Дирекцији ПФ ПИО, Стана Свиларов, председник СИР Војводине, Станко Нимчевић, потпредсед-

– Закон о социјалном предузетништву важан је не само за ОСИ, већ и за све угрожене групе и категорије теже запошљивог становништва – истакао је Пешић и додао да ће његова примена омогућити већем броју особа са инвалидитетом и социјално угроженим особама да се запосле у новооснованим предузећима.

Директор Славко Имрић је истакао вишегодишњу добру сарадњу Покрајинског фонда и СИР Војводине на побољшању положаја инвалида рада и остваривању њихових права. Имрић је нагласио да су инвалиди рада група која је међу најугроженијима због последица транзиције и тешке економске кризе и да је број инвалидских пензионера у сталном опадању.

у висини од 50 одсто, каквих је у Војводини скоро 8.000, а за чије решење статуса се већ дуго залаже покрајински СИР.

Саветница Татјана Пријић говорила је о раду Сектора за заштиту ОСИ и као најважније истакла подстицање законске регулативе и побољшање начина финансирања њихових организација и удружења.

– Унапређени су сви облици и формати за аплицирање на пројекте, све је транспарентно, обрасци су јединствени, упутства детаљна, а ту су и непосредни контакти, подршка и едукација као што је ова – истакала је. Татјана Пријић је навела да постоје три нивоа финансирања и објаснила коме су намењени, а говорила је и о пројектима који укључују персоналну асистенцију, тумаче

Измене пореских закона

Парламент Републике Србије усвојио је измене пореских закона које ће омогућити веће растерећење привреде, посебно предузетника и малих предузећа и стабилније финансирање Фонда ПИО.

Посланици су изгласали измене и допуне Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање којима се повећава стопа доприноса за обавезно пензијско осигурање са 22 на 24 одсто. То ће омогућити да приходи Фонда ПИО порасту за око 26 милијарди динара годишње, чиме се стварају претпоставке за одржив пензијски систем.

Скупштина је усвојила и измене и допуне Закона о порезу на добит правних лица и измене и допуне Закона о пореском поступку и администрацији, који предвиђа прелазак на електронско подношење пореских пријава почев од наредне године.

Посланици су усвојили и допуне Закона о порезу на доходак грађана којима се предвиђа смањење пореза на зараде са 12 на 10 одсто уз повећање неопорезивог износа плате са садашњих 8.776 динара на 11.000 динара. Изменама Закона о порезу на доходак грађана уводи се и концепт личне зараде предузетника, који ће сами одређивати који део њиховог нето прихода представља зарада а који добит (која се опорезује по стопи од 10 одсто).

Законске измене предвиђају и смањење ефективне пореске стопе на приходе од издавања сопствених непокретности са 16 на 15 одсто.

Априлска просечна плата 46.530 динара

Просечна нето зарада исплаћена у априлу 2013. године у Србији износи 46.530 динара. У односу на просечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у марту 2013, номинално је виша за 11,6, а реално за 10,7 одсто.

Просечна бруто зарада исплаћена у априлу 2013. године у Србији износи 64.249 динара. У односу на просечну бруто зараду исплаћену у марту ове године номинално је виша за 11,5 одсто, а реално за 10,6 одсто.

Просечна бруто зарада исплаћена у априлу 2013. у односу на просечну бруто зараду исплаћену у априлу 2012. године, номинално је виша за 9,9 одсто, а реално је нижа за 1,3 одсто.

Сремски Карловци: додељене награде за екологију

У гимназији у Сремским Карловцима 17. маја додељене су награде „Црни лист“ и „Зелени лист“ за највећег загађивача и највећег заштитника животне средине.

Међу десет добитника „Зеленог листа“ за 2012. налазе се и ОШ „Душан Поповић“ из Рековца, Петар Лаловић, творац познатих филмова о екологији, Јован Мемедовић, аутор серијала на РТС, и Невена Кљајић, ауторка емисија РТВ „Зелени сат“.

„Црни лист“ је ове године припао Концерну „Фармаком МБ“ из Зајаче, због загађивања ваздуха и земљишта оловом.

Ову акцију је пре три деценије покренуо Еколошки магазин „Чекајући ветар“ Другог програма Радио Београда, и у њој, предлажући појединце, удружења, или компаније, учествују заинтересовани грађани из целе Србије.

Исплата пензија

Исплата другог дела априлских примања пензионерима из категорије запослених почела је 25. маја.

Пензионери самосталних делатности примиће целе мајске пензије 4. јуна. Војним пензионерима и бившим пољопривредницима целе мајске пензије биће исплаћене 6. јуна.

Савез слепих Србије отворио салон за масажу

У оквиру прве фазе оснивања Центра за професионалну рехабилитацију и запошљавање слепих особа, Савез слепих Србије отворио је крајем маја у Београду салон за масажу. У новоотвореном салону „Додир“ запослено је петоро слепих и слабовидих физиотерапеута који су на посао чекали између пет и 14 година.

Председник Савеза слепих Србије, Милан Стошић, рекао је да је та организација оваквим примером друштвено одговорног пословања желела да подстакне и велике компаније да запошљавају особе са инвалидитетом.

Драги Видојевић, државни секретар у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, које је помогло отварање салона, истакао је на отварању да је „символика овог скупа у томе што слепи и слабовиди људи јуначки подносе тегобе живота, дајући пример другима да је неопходно кретати се, радити и борити се за живот“.

Салон се налази у Устаничкој улици и отворен је од понедељка до суботе од 12 до 20 сати. Цене масаже крећу се од 400 до 1.000 динара у зависности од дужине третмана.

Мултимедијална изложба „Живео живот“ у Београду

У Галерији Робне куће „Београд“ у Кнез Михаиловој улици 4. јуна биће отворена мултимедијална и интерактивна изложба „Живео живот“, осмишљена да покаже како је, кроз свакодневицу обичног човека, изгледао живот у Југославији од 1950. до 1990. године. Према најавама организатора, на изложби ће бити представљен велики број тематских целина, а посетиоци ће имати прилику да путем аутентичних експоната, 3Д пројекција, сценографија, аудио и видео инсталација, овај период доживе свим чулима. Тако ће, на

пример, моћи да седну у возила из тог времена и пробају симулацију вожње улицама некадашњег Београда, да чују старе музичке хитове, осете мирис „Бриона“, сладоледа од ваниле на точење и цигарет-жвака, подсети се заборављених школских предмета и још много тога.

Поставка је због обима подељена у два дела – први ће бити представљен од 4. јуна до 31. јула, а други од 20. септембра до 31. децембра, док ће у земљама региона изложба гостовати од почетка следеће године.

ЈУБИЛАРНИ САЈАМ ПОЉОПРИВРЕДЕ У НОВОМ САДУ

Шанса за развој привреде

Међународни пољопривредни сајам, најважнији сајам те врсте у овом делу Европе, одржан је од 18. до 24. маја на Новосадском сајму (који је обележио 90 година постојања) по осамдесети – јубиларни пут. Земља партнер овогодишњег сајма била је Република Хрватска, а свечаном отварању највеће пољопривредне сајамске манифестације присуствовали су премијер Србије, Ивица Дачић, министар пољопривреде, шумарства и водопривреде, Горан Кнежевић, министар пољопривреде Хрватске, Тихомир Јаковина, и градоначелник Новог Сада, Милош Вучевић.

– Пољопривреда је велика шанса Србије јер ћемо развојем те гране развити и целу привреду – рекао је Ивица Дачић који је добитник овогодишње Златне плакете Новосадског сајма.

Министар Горан Кнежевић је поручио да Србија има чиме да се поноси у пољоприв-

вреди, али и да жели да прихвати новине које доносе гости из иностранства.

На овогодишњем сајму било је више од 1.600 излагача из 50 земаља света. Бројни посетиоци, који су ове године први пут могли током „Породичног дана“ – 19. маја, по цени једне улазнице породично да посете ову манифестацију, имали су прилику да виде најмодернију технологију на изложби више хиљада најразличитијих пољопривредних машина. Између осталог, и комбајн за вађење шећерне репе који кошта близу пола милиона евра, или

трактор од 446 КС који може да заоре 300 хектара дневно.

На изложби стоке, на којој су одгајивачи представили више од хиљаду грла пробраних раса, највећу пажњу изазвао је бик Соко, чистокрвне сименталске расе, тежак близу две тоне, којег је власник Радован Вујичић из села Ћовдин код Петровца на Млави продао за нешто више од 5.000 евра.

Као и ранијих година, током трајања сајма одржан је велики број трибина, саветовања, округлих столова, семинара и предавања. Додељена су и традиционална признања за квалитет изложених пољопривредних производа, као и живих експоната.

Ипак, најсрећнији посетилац 80. међународног пољопривредног сајма био је Мирослав Обровац из Никинаца код Руме, који је у поклону игри, на основу купљене улазнице, освојио трактор „беларус 82.1“, вредан више од 18.000 евра. Дародавац је била компанија „Агропанонка МТЗ Финке“ из Новог Сада.

Мирослав Мектеровић

СКУП ПРЕДСТАВНИКА УНИЈЕ ПОСЛОДАВАЦА ВОЈВОДИНЕ И ХРВАТСКОГ ПОСЛОВНОГ КЛУБА

Ускоро споразум о пословној сарадњи

Први састанак представника Уније послодаваца Војводине (УПВ) и Хрватског пословног клуба одржан је средином маја у Сремским Карловцима, а њему су присуствовали и Жељко Купрешак, амбасадор Републике Хрватске у Србији, и Драган Ђурић, генерални конзул Хрватске у нашој земљи. Састанак је уприличен ради међусобног упознавања и сагледавања могућности и подручја за даљу сарадњу и размену информација, искустава и идеја између привредних субјеката из Хрватске који привређују у Србији и чланова УПВ, као и ради договора о заједничким пројектима.

Унију послодаваца Војводине на овом сусрету привредника представљали су председник Станко Крстин, председник Скупштине, проф. др Душан Ристић, чланови предузетници и стручна служба

УПВ. Хрватски пословни клуб наступали су председник Мирко Бабић и послодавци великих хрватских компанија које послују у Србији и у којима ради значајан број наших људи. Разговорима су присуствовали и Паница Пирја, министар саветник, и Горан Маснец, директор представништва Хрватске господарске коморе у Србији.

Станко Крстин је изнео очекивање да ће овакви разговори довести и до конкретних аранжмана и обезбедити боље услове за пласман српског капитала у Хрватској.

– Бизнис не познаје границе, сваки конкретан аранжман и нови посао може да обезбеди ново радно место и унапређење нашег друштва. У Србији се ради на стварању повољног амбијента за стране улагаче, док са хрватске стране у овом смеру има још доста простора да се пословна кли-

ма учини што повољнијом. Имајући то у виду, јасно је да је потребно обезбедити проходност за српски капитал у Хрватској. Српске инвестиције у Хрватској су свега 40 милиона евра, а хрватске у Србији више од 500 милиона евра – рекао је Крстин, и додао да је циљ УПВ развој регионалне сарадње и потписивање споразума о пословној сарадњи.

Мирко Бабић је изразио наду да ће резултат ових разговора бити и реализација неких нових послова, док је Горан Маснец прихватио иницијативу за склапање споразума о међусобној пословној сарадњи, уз прогнозе да се након уласка Хрватске у ЕУ она најпре може побољшати у области пољопривреде.

М. Мектеровић

СВРЉИГ

Стална служба за помоћ у кући

Средином марта ове године при Центру за социјални рад у Сврљигу формирана је Стална служба за помоћ у кући. За њено успостављање гласали су и одборници СО Сврљиг, јер је проблем старања у овој средини веома изражен – близу 60 одсто становништва старије је од 60 година, а већина живи у селима удаљеним и по двадесет километара од центра општине.

– Житељи који припадају овој категорији нису у могућности да се старају о себи, али истовремено не желе да напусте окућницу, да се преселе у старачке домове и зато им је неопходна помоћ у задовољавању основних егзистенцијалних потреба – каже Ве-

сна Недељковић, директорка Центра за социјални рад у Сврљигу.

Она наглашава да, поред ових невоља, многи немају ни пољопривредну пензију, не обрађују своје имање, које нема ко ни да купи или узме у закуп. Њихова деца су одавно отишла у веће градове, па су им геронтодомаћице као најрођенији род.

До сада је у овој општини успешно организовано неколико пројеката помоћи ове врсте, кроз заједничку сарадњу Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, Црвеног крста Србије и ЦК Сврљига, локалне самоуправе и Центра за социјални рад.

С. Ђорђевић

ЖЕНСКО СТВАРАЛАШТВО У КИКИНДИ

Од рукотворина до зарада

Дан женског стваралаштва који је по други пут у Кикинди организовало Удружење жена „Артеса“, под покровитељством општине, окупио је седам сеоских и три градске организације жена. Њихове чланице, међу којима има и пен-

зионерки, приказале су на штандовима своје рукотворине и традиционална јела. Разматра се могућност заједничког наступа на тржишту како би жене успеле да остваре пристојну и сигурну зараду.

Локална самоуправа је заинтересована да буде домаћин предстојећег сајма стваралаштва сеоских жена Војводине.

С. Завишић

УДРУЖЕЊА ОСИ УЧЕСТВОВАЛА У „НОЋИ МУЗЕЈА“ У НОВОМ САДУ

Уметност и инклузија

На већ традиционалној манифестацији Ноћ музеја у Новом Саду учествовала су и удружења особа са инвалидитетом (ОСИ) и организације из културе које са њима сарађују.

Тако је Креативни клуб „Едуко“, у сарадњи са ШОСО „Милан Петровић“, одржао креативну радионицу за децу из ове школе, која су осликала два велика платна на тему Како ми видимо Градић (Петроварадинско подграђе).

Академија уметности у Новом Саду, Инклузивно-креативни центар школе „Милан Петровић“ и Спомен-збирка Павла Бељанског представили су изложбу уметничких слика на платну са елементима од ручно прављеног папира, израђеног у Радном центру ове школе.

Организација „Пер.Арт“ из Новог Сада ради на афирмаци-

Изложба радова у Удружењу дистрофичара

Око 120.000 посетилаца

У Ноћи музеја у Новом Саду око 120.000 поклоника културе, на 35 локација, могло је, између осталог, да види египатски пергамент, племенско оружје, османске штитове из времена Сулејмана Величанственог, изложбу дела из периода ренесансе, као и аутентични механизам сата на Тврђави, симбола Новог Сада.

ји стваралаштва особа са интелектуалном ометеношћу у оквиру пројекта „Уметност и инклузија“. Тако су и у Ноћи музеја, у Галерији Матице српске, организовали хепенинг „Потражи ме“, током којег су млади чланови ове организације разговарали са посетиоцима у циљу да открију који људи обилазе музеје и галерије, шта очекују од изложбе и какви су им утисци.

У просторијама Удружења дистрофичара Јужнобачког округа приказани су уметнички радови чланова овог удружења, као и радови чланова удружења оболелих од мултипле склерозе из Новог Сада и Бечеја, и Удружења дијализираних, трансплантираних и хроничних бубрежних болесника Војводине.

Д. Кораћ

Позната јела на нов начин

Зелениш у супи

Састојци: главица црног лука, 2 чена белог лука, празилук, по корен целера и келерабе, 3 шаргарепе, по један першун и паштрнак, 150 г кукуруза шећерца, 150 г грашка, мала главица карфиола, 2 кромпира, парадајз, неколико шампињона, 2 коцке супе од поврћа, першунов лист, мало мирођије, уље, бибер.

Начин припреме: у лонцу за супу на мало уља пропржити сецкани црни и бели лук. Коренасто поврће очистити и исећи на коцкице. Карфиол поделити на мање цветове, кромпир очистити и исећи на коцке. Парадајз опрати, а шампињоне очистити. Кад се лук мало упржи, додати коренасто поврће и грашак и подлити са мало воде да се динста десетак минута. Додати кукуруз шећерац, парадајз исечен на коцке, шампињоне исечене на листиће, кромпир и карфиол. Налити потребну количину воде и кувати тихо око 20 минута. Додати коцке супе, першунов лист и мирођију, а по потреби со и бибер.

Салата од младих кромпирића

Састојци: 1 кг младих кромпирића, 2 везе ротквица, по 3 струка младог белог и црног лука, со, бибер, кашичица вегете, кашичица благог сенфа, уље, лимун.

Начин припреме: кромпириће опрати и скувати у љусци. Ротквице, млади црни и бели лук очистити и исећи на колутове. Кромпир кад се прохлади, очистити и исећи на колутове. У чинију за салату ставити пола исеченог лука, вегету, сенф, мало уља, и измешати. Додати исечен кромпир и остатак лука, по потреби и со и бибер. Сипати још мало уља и лимунов сок. Оставити десетак минута да одстоји пре служења.

Џигерица у вину

Време припреме: 30 минута

Састојци: 800 гр свињске џигерице, 3 главице црног лука, 3 чена белог лука, кисела јабука, 2 црвене паприке, 2 чаше црног вина, 1 тиквица, 2-3 кашике парадајз пиреа, пар кашика брашна, мало рузмарина, мало мајорана по жељи, со, бибер, маслиново уље.

Начин припреме: џигерицу исећи на тање шницле и уваљати у брашно. Пропржити је кратко на уљу са обе стране и ставити на тацну. На истој масноћи пропржити ситно сецкан лук, додати јабуку и паприку исечене на коцке. Динстати око пет минута, додати тиквицу исецкану на коцке, па динстати још пет минута. Сипати црно вино и све зачине, још мало динстати, додати џигерицу и пустити неколико минута да се све заједно динста.

Торта са маком

Састојци – тесто: 150 г брашна, 50 г шећера, 100 г путера, жуманце. **Бисквит:** 3 јајета, 100 г шећера, 100 г брашна, 20 г какаа, кашичица прашка за пециво. **Крем:** 300 мл млека, пола кесице желатина, 250 г мака, 2 ванил шећера, кора лимуна, 500 мл павлаке, џем, љуспице чоколаде.

Начин припреме: замесити тесто и оставити 30 минута у фрижидеру. За то време направити бисквит: умути јаја, додати шећер, брашно, какао и прашак за пециво. Пећи у рерни загрејаној на 180 степени око 25 минута. Кад се охлади, пресећи на пола. Тесто из фрижидера развити у величину калупа. Пећи око 20 минута, па охладити. Желатин потопити у 2-3 кашике хладне воде да набубри. Млеко, млевени мак, ванил шећер и кору лимуна кувати 5 минута. Склонити са ватре и мутећи додати желатин. Кад се мало прохлади, полако додати умућену павлаку. Кору од теста намазати џемом, на то ставити део бисквита, пола крема, други део бисквита и остатак крема. Посути љуспицама чоколаде.

Напомена: најбоље је тарту сложити у калуп коме се скидају странице. Увек проверите горчину мака.

Припремила: Софија Доминиковић

Пузавице и пењачице

Када имамо потребу да заштитимо приватност или желимо да камуфлирамо поједине зидове, добро решење је засадити неку од пузавица или пењачица у дворишту или на балкону. Могу бити вишегодишње и једногодишње, оне којима треба јача потпора за пењање (зимзелени бршљан, орлови нокти, кокотиња, ружа пењачица), и оне које се задовољавају танким жицама или канапом (пузави јасмин, ладолеж...).

Бршљан – зимзелена биљка која расте и до 15 м. Споро расте, али је дуговечна. Цвета у октобру, лепо напредује и у жардињерама.

Орлови нокти – полузимзелена пењачица, бујна, веома отпорна. Расте брзо, до пет метара у дужину, и лака је за обликовање. Цвета у мају-јуну, бледожутих је цветова интензивног мириса.

Пузави јасмин – цвета са првим топлим данима, прво се појави цвет па тек онда лист. Расте у ширину и висину до три метра. Цвет му је жут, без посебног мириса. Кад је топло време, цвета до касне јесени. Треба га редовно резивати.

Ладолеж – није захтевна биљка. Може да порасте до пет метара и обавија се око других биљака. Цветови су велики, левкастог облика, бели, ружичасти, плави.

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Основни Office Toolbar (12)

Палета Cell Size

Састоји се из икона:

Икона	Име	Користи се за:
	Height	одређивање висине ћелије; одређивање ширине ћелије; постављање једнаке висине селектованих редова;
	Width	
	Distribute Rows	
	Distribute Columns	постављање једнаке ширине селектованих колона;
	AutoFit	подешавање ширине колона у односу на дужину текста у ћелијама. Можемо да користимо: AutoFit Contents – аутоматско подешавање ширине колона према унесеном тексту; AutoFit Window – аутоматско подешавање ширине колона према величини прозора; Fixed Column Width – подешавање фиксне ширине колона.

Када левим тастером миша кликнемо на стрелицу која се налази у десном доњем углу палете Cell Size, на екрану ће се приказати прозор Table Properties са карактеристикама табеле, тако да можемо да подешавамо редове, колоне, ћелије или целу табелу.

Палета Alignment

Састоји се из икона:

Икона	Име	Користи се за:
	Align Top Left	поравнање текста у горњем левом углу ћелије;
	Align Top Center	центрирање текста на врху ћелије;
	Align Top Right	поравнање текста у горњем десном углу ћелије;
	Align Center Left	поравнање текста лево у средини ћелије;
	Align Center	центрирање текста у средини ћелије;
	Align Center Right	поравнање текста десно у средини ћелије;
	Align Bottom Left	поравнање текста у доњем левом углу ћелије;
	Align Bottom Center	центрирање текста по дну ћелије;
	Align Bottom Right	поравнање текста у доњем десном углу ћелије;
	Text Direction	промену смера текста у селектованим ћелијама;
	Cell Margins	подешавање маргина ћелије и размака између ћелија.

Палета Data

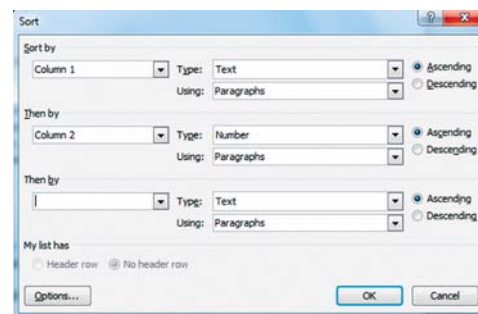
Састоји се из икона:

Икона	Име	Користи се за:
	Sort	сортирање селектованог текста у табели по алфаветском, нумеричком реду или датуму;
	Repeat Head Rows	понављање редова заглавља табеле на свакој страници (важи само за једну табелу која заузима више страница);
	Convert to Text	конвертовање табеле у текст са одабиром сепаратора колона;

унос (додавање) формула ћелији да би се извршили једноставни прорачуни као што су збир, просек, максимум.

Сортирање података у табели

Поступак је:

1. маркирамо колону чији садржај желимо да сортирамо;
2. кликнемо на икону **Sort**;
3. у пољу **Sort by** већ се налази уписана колона коју смо маркирали;
4. у пољу поред

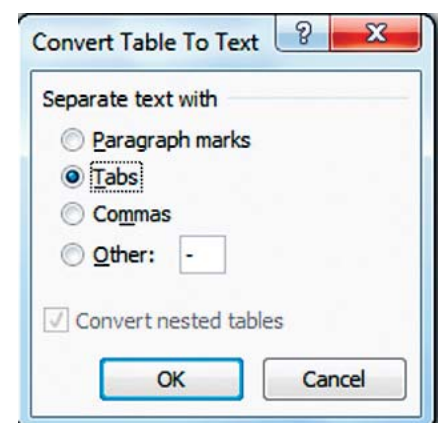
опције **Type** бирамо по чему желимо да извршимо сортирање:

- a) по тексту – **Text**;
  - b) по броју – **Number**;
  - ц) по датуму – **Date**;
5. бирамо да ли желимо да извршимо сортирање у:
- a) **Ascending** – растућем редоследу;
  - b) **Descending** – опадајућем редоследу;
6. у пољу **Then by** бирамо секундарно сортирање по претходном поступку (сортирање у **Then by** важи само за оне податке који су исти у централном сортирању);
7. уколико је чекирана опција **Header row**, у сортирање се укључује и ред заглавља;
  8. уколико је чекирана опција **No header row**, у сортирање се не укључује ред заглавља;
  9. кликнемо на дугме **OK**.

Претварање табеле у текст

У Word-у имамо могућност да се решимо табеле али да сачувамо текст, и то на следећи начин:

1. маркирамо табелу коју желимо да укључимо да би остао само текст који се налази у њој;
2. кликнемо на икону **Convert to Text**;
3. изаберемо начин на који ће **Word** раздвојити текст:
  - a) **Paragraphs** – у пасусе;
  - b) **Tabs** – табулаторима;
  - ц) **Commas** – зарезима;
  - д) **Other** – на други начин;
4. кликнемо на дугме **OK**.

Наставиће се

Предраг Јовановић

ТРИБИНА О ПРОИЗВОДЊИ ЗДРАВЕ ХРАНЕ У ДОБРИНЦИМА

Шанса – органска пољопривреда

На трибини о органској производњи у Добринцима недавно су се окупиле жене из тог места, из Краљеваца, Руме и Путинаца. Трибина је одржана у оквиру програма „Органска пољопривреда – шанса за све“, који у неколико војвођанских општина организује Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова, у сарадњи са Покрајинским заводом за равноправност полова, Покрајинским секретаријатом за пољопривреду, водопривреду и шумарство и Зеленом мрежом Војводине.

У румској општини одабрали су Добринце, село познато по добрим повртарима, у којем је највећи број жена показао интересовање за органску производњу.

Према речима Аните Беретић, помоћнице покрајинског секретара за привреду, запошљавање и равноправност полова, за овај програм у Војводини је пријављено више од 700 жена. Циљ је економско оснаживање жена и производња здраве хране, како за њихове породице, тако и за тржиште.

У органској производњи сви процеси морају да буду у складу са природом. Законом је регулисана, тако да сертификате могу добити само пољопривредници за површину већу од 500 квадратних метара, док су мање, како је речено, „баште за моју душу“.

– Органска производња се базира на принципима здравља, екологије, правичности и заштите – истакла је професорка Бранка Лазић. – За органску пољопривреду битни су превен-

тива, предостројност и етика. Важни су још добра хигијенска и добра санитарна пракса и никако генетски модификована храна.

Парцела са органском производњом, речено је затим, захтева близу текућу воду и тоалет, јер су прљаве руке највећи извор оболевања. Органски производи се не могу

ја и коприва. Раствором воде у којој је била потопљена коприва требало би једном недељно прихрањивати поврће. Бели лук и влашца око руже заштитиће је од лисних вашију. Чај од белог и црног лука добар је за заштиту биљака на тераси од инсеката. Поврће које има јаку боју здравије је за

људску исхрану. Ваша башта је ваша креација, а када једном будете пробали органске производе никада више нећете јести друге – истакла је, поред осталог, проф. емеритус др Бранка Лазић.

Башта је онаква каква је домаћица – говорили су још стари Грци. Данас се оне морају потрудити да све у башти буде зелено и да нема празног простора.

На трибини је било речи и о пијаци „Мој салаш“, испред СПЕНС-а у Новом Саду, на којој грађани већ десет година сваког четвртка од јуна до сеп-

тембра могу да купе свеже воће и поврће од произвођача који поседују сертификате.

Жене у Добринцима су питале још и дали могу да оснују женску органску задругу, на који начин кози производи могу постати органски, где могу продати органске производе... Добринчанке су се жалиле на немар мештана и дивљу депонију крај села која онемогућава производњу здраве хране. Учесницама трибине је саветовано да сагледају своје могућности и жеље и да се пријаве за ширу едукацију. Речено је, такође, да је срећна околност што Рума има најбоље саветнике у Србији за органску производњу. **Д. Р.**

добити одмах, него корак по корак. Циљ је да се оствари профит, али мора да протекне одређен период да би се то догодило.

Учесницама се посебно допала прича др Лазић о биљкама пријатељима, које би требало сејати једне крај других.

– Уколико будете имали наизменично два реда лука и два реда мркве, у башти неће бити лукове и мрквине муве. Биљке пријатељи су и краставац и броколи, парадајз и купус, затим, салата и лук се воле, кромпир и пасуљ, пасуљ и кукуруз, купус ће сачувати кадифица... Кадифица, невен и драгољуб обавезни су у свакој башти, као и мирођи-

СЕДАМНАЕСТА ОПШТИНСКА ИЗЛОЖБА ОВАЦА У СВРЉИГУ

Бренд сврљишког краја

У организацији Фонда за развој пољопривреде општине Сврљиг, у првој половини маја одржана је 17. општинска изложба оваца. Двадесет сточара изложило је око 150 грла која су по квалитету али и по квантитету репрезентовала сврљишку овцу – бренд сврљишког краја. Први пут грла су оцењивана не само по изгледу, већ и по производним могућностима.

Комисија у саставу проф. др

Мирослав Жујовић – Институт за сточарство Београд, Фрида Бауман, председница Савеза удружења одгајивача оваца и коза Србије, и Маја Живановић, инжењер пољопривреде – Специјалистичка служба општине Сврљиг, прогласила је за апсолутног шампиона грло одгајивача Хранислава Јовановића из Плужине. Највише млека дале су овце сточара Срђана Васића из Белоиња, затим Цветка

Станковића из Плужине и Милутина Лазаревића из Сврљига. У категорији овнова награђена су грла Цветка Станковића из Плужине, Ивице Савића из Сврљига и Малише Никодијевића из Драјинца, а код двиски победила су грла одгајивача Хранислава Јовановића из Плужине, Милана Станојевића из Сврљига и Томислава Љубомировића из Белоиња. За прва три места у свакој категорији власницима

су уручене новчане награде, пехари и медаље.

Сврљишко подручје је брдско-планинско, погодно за развој сточарства. Тренутно се у оборима гаји око 13.000 оваца и подстицајним мерама заустављено је даље смањење сточног фонда, а општина Сврљиг, покровитељ манифестације, најављује даљу подршку сточарима у обнови стада и осигурању животиња. **С. Ђорђевић**

Помоћ у праве руке

Редовној годишњој Скупштини Општинске организације инвалида рада Рума, одржаној 17. маја, осим чланова овога тела присуствовали су и важни гости из локалне самоуправе, СИР Војводине, као и пријатељи из румског Удружења пензионера.

Мирко Стојисављевић, председник ОО СИР Рума, у Извештају о раду за 2012. истакао је да је током прошле године члановима дистрибуирано 190 тона угља и 170 кубних метара дрва. За 20 чланова обезбеђен је боравак у Сокобањи на шестомесечну отплату, а 12 инвалидских пензионера боравило је у бањама Србије преко Фонда ПИО. Активно су учествовали у свим спортским (остварили су и значајне успехе), и културно-уметничким манифестацијама, али и у едукативним и другим активностима које су организовали Савез инвалида рада Војводине и општинске организације. Било је и излета и обележавања значајних датума као што је Међународни дан инвалида. Мирко Стојисављевић је нагласио да је посебно поносан на чињеницу да је организација бројнија у односу на претходну годину, као и на то да је финансијски позитивно пословала. Посебно је захвалио локалној самоуправи

Захвалност локалној самоуправи на подршци у раду

која их је, као и претходних година, финансијски и на сваки други начин подржавала у раду.

Честитајући ОО СИР Рума на успешној пословној години и резултатима које су остварили, заменик председника општине, Драган Кардаш, нагласио је да ће локална самоуправа и даље подржавати ову организацију, те да им је, по приложеном програму за ову годину, из општинског буџета већ одобрила 700.000 динара.

– Локална самоуправа ће покушати и у наредном периоду да

препозна и подржи ваше активности, јер сте ви једна озбиљна организација одговорних људи који су завршили свој радни век, али желе да и даље допринесе друштву у складу са својим могућностима. Трудимо се да то буде и боље и квалитетније него до сада, где год ми као локална самоуправа будемо могли да помогнемо и утичемо на решавање проблема, ми ћемо то и урадити – нагласио је Драган Кардаш.

Чланови Скупштине једногласно су усвојили извештаје о

раду и финансијама за прошлу годину, као и Програм рада за 2013, у којем значајно место, поред досадашњих активности, заузима рад на формирању месних организација на сеоским подручјима и увећање чланства, као и значајнија помоћ здравствено и материјално угроженим члановима. Усвојен је и Финансијски план за ову годину по којем ће, између осталог, ОО СИР Рума моћи да рачуна и на 57,5 хиљада динара од Министарства за рад, запошљавање и социјалну политику, ради реализације програмске активности са којом су конкурисали за средства.

Стана Свиларов, председница Савеза инвалида рада Војводине, најпре је похвалила одличну организацију Скупштине, а затим је и она захвалила представницима локалне самоуправе.

– Ова помоћ коју дајете нашој организацији у Руми заиста је за сваку похвалу, и томе би средства информисања требало да посвете више пажње јер има територијално и бројчано много већих општина које нису на овакав начин препознале и подржале рад наших организација у својим срединама – рекла је председница СИР Војводине.

Мирослав Мектеровић

СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА НИША

За бољи и квалитетнији живот

Удружење пензионера града Ниша одржало је редовну Скупштину на којој су усвојени извештаји о раду и о финансијском пословању за прошлу годину, као и програм рада и финансијски план за 2013.

Мирослав Станковић, председник Удружења, говорећи о раду организације у прошлој години истакао је да је неповољна економска ситуација утицала на то да има све више сиромашних и социјално угрожених пензионера, па је обавеза организације да се бори да животни стандард најстарије популације буде на прихватљивом нивоу. Нико неће више и боље бринути о пензионерским проблемима од нас

самих, рекао је Станковић и нагласио да су највеће жртве транзиције и новог поретка пензионери и да ће, уколико не буду јединствени и организовани, остати на маргини.

Осим залагања за бољи положај пензионера, главни задаци Удружења су и праћење спровођења здравствене заштите, остваривање рехабилитације чланова у бањама и о трошку Фонда ПИО, хуманитарне активности, рад на omasовљењу чланства. Нишко удружење је иначе једно од најстаријих удружења пензионера у Србији.

На седници се, уз остало, говорило и о недостатку простора за рад и активности пензионерских организација, па је дат предлог

да се од Скупштине града Ниша затражи коришћење просторија у месним заједницама и покретање иницијативе за поправку руинираних домова културе у сеоским срединама који иначе годинама зврје празни. Народни посланик Милорад Стошић сматра да је захтев реалан јер су просторије важан услов за реализацију програма активности, а локална самоуправа мора да има слуша и да изађе у сусрет свуда где постоје услови. Стошић верује да, ако месне организације буду јединствене и доследне, нико неће моћи да се оглуши о ове захтеве, тим пре што у граду егзистира 86 месних организација пензионера.

Љ. Г.

Да ли сте пензионер, пита следећег у реду касирка у новобеоградској самоуслугу, једног од оних дана када се најстаријим потрошачима одобрава попуст од десет одсто.

„Нажалост, јесам”, одговара резигнирано седокоси купац чије лице и целокупно држање недвосмислено поткрепљују овај одговор. Од повластице ипак ништа, јер муштерија нема код себе чек од пензије као доказ.

За разлику од других сличних ситуација чији смо чести сведоци, расправа није уследила. Човек је ћутке платио, узео робу и изашао без уштеде од сто, двеста динара колико би остварио да је могао да докаже црно на бело да је то што јесте – нажалост, пензионер.

Мада типично овдашња, ово у ширем смислу није искључиво локална прича. У изразу „нажалост” садржан је не само лични став, већ и песимистички однос према својој ситуацији и животу уопште. И научна студија објављена ових дана у Великој Британији, где је изазвала велико интересовање, такође садржи констатацију да бити пензионер није нимало весело. Штавише, штетно је по здравље.

Истраживање је спровео Институт за економска питања у сарадњи са Удружењем за помоћ незапосленим старим лицима, с циљем да установи узрочнопоследичне везе унутар владине политике у домену економије, здравства и социјалних мера, а назив пројекта „Радити дуже, живети здравије” унеколико предоређује и закључак.

Из њега произлази и препорука влади да омогући запосленима да задрже своја радна места што је више могуће и да, паралелно с тим, помери старосну границу за пензионисање. То није нешто што чујемо први пут. Неопходност каснијег пензионисања и продужавања радног века у складу са продуженим животом је већ дуго горућа тема политичко-економских стратега, али први пут се, на основу поменутог истраживања, до сада знаним аргументима додају и здравствени разлози.

Пензионисање оставља штетне последице на ментално и физичко здравље, каже се у студији изведеној тако што су у дужем периоду праћене две групе

БРИТАНСКА СТУДИЈА ТВРДИ:
ПЕНЗИОНИСАЊЕ ЛОШЕ УТИЧЕ НА ЗДРАВЉЕ

Не журите у пензију

После краткотрајних повољних ефеката, одлазак у мировину оставља, на дуже стазе, штетне психофизичке последице, откривају резултати најновијих истраживања

испитаника сродних година од којих су једни били у пензији, а други и даље запослени.

На самом почетку свог новог животног статуса, у једном малом временском интервалу, пензионери су осетили видно побољшање здравственог стања и кондиције, али убрзо је уследио драстичан пад у свим аспектима.

У поређењу са контролном групом, опасност од развијања клиничке депресије била је код пензионера већа за 40 одсто, а од дијагностиковања неког органског

обољења чак 60 одсто. Те последице су уочене и код жена и код мушкараца, без разлике, а тежина здравствених проблема расла је с годинама пензијског стажа.

– Ово истраживање показује да сви који планирају да се пензионишу добро размисле да ли је то најбоља опција – коментарише резултате Едвард Детноу, председник Удружења.

У светлу ових налаза и установљене позитивне везе између радних активности и здравља појединца, требало би новим иницијативама омогућити останак

на послу и преко такозваног нормалног доба за пензионисање. У будућности та категорија не би уопште требало да постоји, пренеси лондонски „Индипендент”.

Аутори истраживања напомињу да се нико, на основу установљених чињеница, не залаже за радно исцрпљивање до краја живота, али резултати јасно указују на досадашњи празан простор и неискоришћен терен, где се економски раст преплиће са унапређењем здравственог стања старије популације истовременим смањењем трошкова лечења и успостављањем „солвентног пензијског система”.

Према речима Филипа Бута, програмског директора Института, најважније је променити визуру, пружити људима шансу да раде док могу, уместо подстицања да се раније пензионишу. Влада је протеклих деценија пропустила да се бави демографском временском бомбом, уопзрава Бут.

Истраживање је свакако дало нову димензију постојећим расправама о решавању квадратуре круга одрживости досадашње структуре радно-социјалне политике, тако да су и препоруке о потреби продужавања радног века дочекане сумњичавим коментарима да је цела студија плод владине пропаганде и само продужетак владиних покушаја да „натера људе да раде до последњег даха”.

Многи се нису сложили ни са тврдњама да им се у пензији здравље погоршало. „Напротив, никад ми није било боље. Пензионисао сам се пре седам година и уживам. Да нисам отишао у пензију, не бих више ни био жив од силног стреса који сам имао на послу”, стоји у једном од многобројних коментара испод извештаја у интернет издању „Индипендента”.

Што се стреса тиче, нема никакве дилеме да је пензија спас, али и без овог истраживања сви знамо из личног искуства или непосредног окружења да престанак радног односа такође значи стрес.

Изузимајући болест и смртни случај у породици, крај радног века у појединим случајевима представља један од највећих животних удараца. **Д. Драгић**

Глобална неприпремљеност

Пензијски системи широм света пролазе кроз својеврсну трансформацију без преседана, суочени са многобројним изазовима које доносе нове околности. Од светске финансијске кризе, која је формално прошла али је оставила још несаниране последице, до демографских промена као што су старење становништва, дужи животни век и смањене стопе наталитета.

Владе су свуда пред тешким одлукама да ли да смањују пензијске бенефите, или да повећавају порезе и пензијске доприносе, или подижу старосну границу за одлазак у пензију – а на многим местима све ово заједно.

Ово су само неки налази другог истраживања које је спровео Аегон, мултинационална компанија са 24.000 запослених која се животним осигурањем и пензијама бави у 20 земаља Европе и Азије, у сарадњи са

Одговорност за финансијску сигурност после радног века све више на појединцима, уместо на систему

милијарди) долара. Анкетирано је укупно 12.000 људи, од тога њих 10.200 у радном добу и 1.800 пензионера.

Главни налаз је да је свет суочен са општом пензијском кризом, јер је „пензијска“ неприпремљеност свугде висока. Према ком-

погледу очекује. Своју пензијску математику у овом истраживању разумео је тек сваки пети.

Готово две трећине анкетираних (64 одсто) данас је уверено да ће будући пензионери лошије проћи од садашњих. Једна трећина оних који су на почетку

који су на прагу пензионисања. За ово решење – одлагање пензионисања – психолошки су најспремнији Холанђани и Французи (68 одсто), а најмање Кинези (46 одсто).

Појединачно, најверенији да ће уживати у пензији јесу Американци. Највећа брига Британаца је да ће бити усамљени, док људи из источне Европе суморно гледају на предстојеће им пензионерске дане.

Индекси припремљености

(скала од 1 до 10)

1. Немачка	5,48
2. Кина	5,41
3. Канада	5,24
4. САД	5,19
5. Холандија	4,88
6. В. Британија	4,86
7. Шведска	4,83
8. Француска	4,75
9. Мађарска	4,73
10. Пољска	4,63
11. Шпанија	4,40
12. Јапан	4,30

Трансамерика центром за проучавање пензија. Фокус студије била је глобална припремљеност за пензије, а спроведена је у последњој недељи јануара и првој недељи фебруара ове године у 12 земаља (Канада, Кина, Француска, Немачка, Мађарска, Јапан, Холандија, Пољска, Шпанија, Шведска, Велика Британија и САД).

У овим земљама је 85 одсто светског пензијског капитала, који према подацима Аегона износи укупно 31 билион (хиљада

позитном индексу који је сачинио Аегон – мери која показује колико су изгледна очекивања од пензија с обзиром на реалности у сваком систему – глобални просек је само 4,89 (на скали од 1 до 10). Највиша је при том у Немачкој (5,48), а најнижа у Јапану (4,30).

Генерално, лична одговорност за финансијску сигурност после радног века све више се преноси са система на појединце – али само мало људи се понаша у складу са том новом реалношћу. Штавише, ситуација се у том погледу за годину дана погоршала (прошлогодишњи индекс је био 5,19). Људи се данас осећају мање припремљеним за пензију и недовољно разумеју шта се од њих у том

радног века (у добу између 18 и 24 године) очекује да ће морати да помажу родитељима када се пензионису, што потврђује раније процене да ће долазећа генерација понети већи терет издржавања одлазеће.

Најочигледније (и најизгледније) решење за ову глобалну кризу јесте да се ради дуже, то јест да се одложи одлазак у пензију. Али то је свуда лакше рећи него спровести, из многих разлога – почев од здравствених, па до системских. Потребни су нови закони, које политички није лако испословати, а ни послодавци нису спремни за то. У истраживању Аегона, само њих 21 одсто имало је програме преласка са пуног на скраћено радно време за запослене

Оптимисти су и Кинези, њих 66 одсто се радује својој пензионерској будућности, па су чак уверени да ће она започети веома брзо, већ са 55 година живота. Такође, очекују и да пензију проведу у добром здрављу.

Али овај оптимизам испарава већ „преко пута“, у Јапану, где упркос репутацији савесних штедиша, чак 43 одсто људи пензију повезује са несигурношћу.

У Европи, највећи пад у „припремљености за пензију“ је евидентиран у Шпанији, што није изненађење с обзиром на тамошњу економску кризу, која је после оне у Грчкој највећа у еврозони, са стопом незапослености од чак 27 одсто (и 50 одсто међу младима). **М. Бекин**

РАДОСАВ МАЛЕНОВИЋ, ПЧЕЛАР ИЗ ЈАГОДИНЕ

Нови изум за добробит целог света

Пчеле је заволео чим је сазнао за њих и видео да лете. Тако осамдесетдвогодишњи Радосав Маленовић, пчелар из Јагодине, почиње причу о свом изуму. Природа и пчеле су га, каже, одувек занимале, а пчеларством је, поред редовног посла, почео да се бави пре чак шест деценија.

– Чим сам дошао из војске 1953. одмах сам купио пчеле, те јесени. И на пролеће хтедох да полудим када сам видео да је матица угинула – сећа се дека Раде својих по-

се добије 40 кг, јер су пчеле виталније, здравије, мање оболевају. Такође, постигао сам и то да пчеле буду мирније, тј. да нема више „лудих“ пчела које нападају и уједају, тако да ја сада не носим заштиту када се њима бавим – објашњава Радосав Маленовић. Процедура за патентирање овог изума је у току, а ако од тога и добије неки новац, све ће уложити, како каже, у нове творевине.

Током протеклих деценија, Маленовићу су додељене бројне награде и признања, а

Рецепт за здравље

– Према једном од рецепата, потребно је помешати 800 гр меда, 200 гр перге и 10 гр млеча и ову смесу узимати кашичицом 2-3 пута дневно. То чини чуда за здравље, за цео организам – поручује Радосав Маленовић читаоцима „Гласа осигураника“.

применом свог изума ја сада добијам чак 200-300 килограма перге – каже Маленовић.

Своја знања и вештине у области пчеларства желео би да подели са вршњацима.

– Већ сам предложио мојима из удружења у Јагодини да обучавам пензионере да користе мој изум. Овај нови кавез и јесте замисљен и направљен тако да сваки пчелар њиме рукује сам. Верујем да у сваком пензионерском удружењу има неко ко се бави пчеларством. Ако би било заинтересованих, могли бисмо да организујемо предавања на ову тему, па би и они који немају пчеле можда хтели да покушају да се њима баве, да би на леп и користан начин испунили своје време, али и да би учинили добро за своје здравље. Пензионери су стари и често болесни, а коришћењем, на пример, перге свакодневно човек некако оживи, ревитализује се, изађе из депресивног стања. Када сам ја почео да користим пергу, осећао сам некакву животну снагу и као да ме је нешто нагонило да певам. И певао сам – кроз смех нам прича дека Радосав и каже да овом идејом жели да помогне пензионерима да живе на бољи начин. Поред потенцијалне сарадње са удружењима пензионера волео би да помогне и младим људима да не беже у градове, већ да остану на селу и баве се пчеларством, као и да онима који су остали без посла понуди алтернативно занимање.

Овај витални Јагодинац је, истичући велики значај пчела и њихових продуката, подсетио и на Ајнштајнове речи да ако би пчеле нестале, четири године после тога би нестао цео људски род, што је само још један од аргумената који иду у прилог његовој великој жељи да своју идеју и свој изум подели са целим светом.

В. Кадиф

четака. С временом се усавршавао, док није дошао до сопственог револуционарног изума у области пчеларства.

– Бавио сам се литературом, књигама, слушао приче и искуства других људи, али видео сам да то може да буде другачије и боље. И тако сам дугогодишњим истраживањем дошао до новог изума – новог кавеза за производњу пчелињих матица. Они су досад били метални, што је погубно за пчеле. Електрицитет лоше утиче и на људски организам, а на пчелињи поготово. Зато сам избацио сав метал и заменио га дрветом, тачније бамбусовим штапићима и показало се да се коришћењем новог кавеза добијају боље матице, а оне представљају цео квалитет у пчеларству. Поред тога, резултати вештачког пресађивања матица у пластичне ћелије, које се до сада примењивало, били су контрапродуктивни и често се дешавало да се повреду и изгладне, док ја сада ларве у кошницу пребацујем заједно са сањем. Коришћењем овог новог изума уместо производње од око 20 кг меда по кошници годишње, што је вишегодишњи просек, сада може да

до сада има укупно око 15 златних медаља.

– Око 1970. године освојио сам своју прву медаљу „Напредни пчелар Југославије“, а последњу сам добио крајем 2011. на Међународном сајму предузетништва „Бизнис база“ – прича Маленовић. Овај Јагодинац истиче да би мед требало јести свакога дана, а да су од давнина позната благотворна дејства на људски организам не само меда, већ и осталих пчелињих производа.

– Пчелињи полен је здрав, на пример, за лечење простатитиса, и за бенигна и за малигна обољења. Међутим, само 30 одсто његових лековитих својстава може да се искористи пре уноса у кошницу. Када пчеле полен унесу у кошницу, он се складишти у сању. Пчеле га затим натапају течносту коју луче из својих ждрелних жлезда, услед чега долази до ферментације, тј. врења и полен постаје перга, која сада има чудотворна дејства – лечи карцином, леукемију, обољења репродуктивних и осталих органа итд. Од перге пчеле праве млеч, који такође има бројна повољна дејства када је здравље људи у питању. Несрећна је што се и добијање перге много смањило. Међутим,

Хедонизам јача организам

Наша визија је да сви људи на планети буду насмејани, позитивни и да уживају у животу. Поред ширења позитивне енергије, циљ нам је и едукација хедонистичких вештина, кажу у Асоцијацији аутентичних хедониста, која има и занимљиву скраћеницу – ААХ!

Ова необична организација настала је у фебруару 2005. године на идеју Драгана

јединствено, позитивно и корисно – каже за „Глас осигураника“ Милена Поповић, пи-ар Асоцијације аутентичних хедониста.

Ова организација има око 3.000 чланова који се међусобно упознају и друже кроз разне активности и мастер-класове или радионице које сами приређују. На њима се пропaгира учење кроз игру, дружење „уживо“ и позитиван став. Кажу да се уз по-

ду. То је право место за све који желе да уче, истовремено проширујући мрежу контаката са људима истих или сличних интересовања.

Осим што своје чланове учи ведријем животу у коме треба уживати, Асоцијација аутентичних хедониста бави се и хуманитарним радом. Од мноштва акција с поносом истичу три донаторска голф турнира, помоћ за ученике оштећеног вида у школи „Вељко Рамадановић“. Донирали су и помоћ Институту за мајку и дете у Београду, као и Дому за одрасла и инвалидна лица „Др Драгиша Витошевић“ из Земуна.

Хедонисти наглашавају да уживати у животу не мора увек да буде скупо. Њихов основни постулат за то је – квалитет без компромиса, односно, кад нешто радите, нека буде најбоље што можете, пружите више од очекиваног. Поред тога, негују различитост и када се ради о праву на уживање – оно што је једном човеку уживање, не мора нужно да буде и другом. Ту је и ААХ! слоган који сваки хедониста треба да зна – хедонизам јача организам.

Чланство у овом удружењу се лако стиче, само треба волети живот. Визија хедониста је да сви људи на планети буду насмејани и позитивни. Међу уживањима која свако себи може да приушти јесу и шетња у природи са вољеном особом, омиљени залагај у друштву драгих људи, слушање морских таласа или поглед у залазак сунца. Уживање је и ручак са породицом, „поподневна дремка“, љуљшкање на мрежи између два дрвета, али и месечев одраз на мирној води.

Љ. Миленковић

Насмејани чланови Асоцијације аутентичних хедониста

Ђорђевића, њеног садашњег лидера, који има титулу СНО (Chief Hedonist Officer).

– Он је годинама радио у удружењу бармена и угоститеља, где је увидео колико је људима интересно учење кроз квалитетно дружење. С обзиром на то да не ужива свако у пићу, Ђорђевић је дошао на идеју да прошири причу и на остале хедонистичке секције. Тако да је, заправо, покретач за оснивање Асоцијације била жеља да се људима пружи нешто

моћ ААХ! могу унапредити знања из чак петнаест хедонистичких секција, а недавно су основали и Академију хедонистичких вештина, која је намењена истинским љубитељима квалитетног дружења и „у складу је с Болоњом“. Наравно, каже Милена Поповић, ради се о послатичарници „Болоња“.

По њеним речима, на тој академији људи на једном месту могу да, од врхунских професионалаца, науче да кувају, плешу, праве чокола-

ПРЕКОГРАНИЧНА САРАДЊА ПЕНЗИОНЕРА

Корисни сусрети

Чланови Удружења пензионера општине Лакташи из Републике Српске били су недавно гости чајетинског Удружења пензионера. Чајетина и Лакташи су братске општине, а то је био први званични сусрет пензионера од братимљења.

Госте је дочекао и пожелио им срећан боравак председник пензионера Чајетине, Славко Пантовић, а по утврђеном програму најпре су обишли Шарганску осмицу и „ћиру“, воз који свакодневно саобраћа на релацији Мокра Гора – Шарган – Витасе, а неким данима и од Мокре

Горе до Вишеграда и комплекса Андрићград.

Гости су на Мокрој Гори посетили и Дрвенград Емира Кустирице, и упознали се са његовим настанком, а следећа по програму била је кућа пророка Тарабића у Кремнима, којом су били одушевљени.

По доласку у Чајетину Лакташани су се упознали са свим значајнијим објектима у овом месту, а затим су, са члановима Извршног одбора удружења домаћина, посетили и Златибор. Челни људи два удружења разговарали су о стању и проблемима пен-

Гости и домаћини испред СО Чајетина

зионера у Србији и Републици Српској, а на заједничком ручку договорен је наставак сарадње и чешћа размене посета.

Чајетински пензионери су нагласили да се пензије у Србији редовно исплаћују и усклађују,

а нарочито је значајна исплата једнократне помоћи најугроженијима. Представници овог удружења истакли су значај ПУПС-а и рад потпредседника Владе и министра Јована Кркобабића.

М. Јездимировић

КРАГУЈЕВАЦ

Турнир у шаху

Поводом обележавања јубилеја, 75 година постојања Градског удружења пензионера Крагујевца, 15. и 16. априла, у просторијама удружења одржано је такмичење у шаху на коме је наступило деветнаест такмичара.

Прво место освојио је Владимир Стојановић, такмичар прве категорије, друго место припало је Младену Шћепановићу, а треће Миломиру Васиљевићу. Градско удружење пензионера Крагујевца, као организатор турнира, најбоље такмичаре наградило је пехарима и признањима.

М. С.

ТОПОЛА

Такмичење риболоваца

У организацији Удружења спортских риболоваца „Клен“ из Тополе, 3. маја, на језеру крај Тополе, одржано је 32. такмичење у пецању и кувању рибље чорбе. Овогодишње такмичење под називом „Велики петак“ окупило је 26 такмичара, девет у јуниорској и седамнаест у сениорској конкуренцији, док су се у кувању рибље чорбе надметале четири екипе.

Прво место са уловљених 1.605 грама рибе освојио је Мирко Савић из Аранђеловца, који је и прошле године победио на овом такмичењу. Са уловом од 1.090 грама друго место при-

пало је Синиши Туркељу из Београда, док је трећи био Рајко Маричић из Тополе, чији улов је износио 1.085 грама.

У јуниорској конкуренцији најуспешнији је био најмлађи такмичар, осмогодишњи Вељко Стојановић са уловљених 565 грама рибе, друго место освојио је Ђорђе Лазаревић са 495, а треће Урош Јеремић са упецаних 395 грама.

У кувању рибље чорбе стручни жири је за најкуснију прогласио чорбу коју је припремила екипа „Јоцина чорба“.

М. С.

РУМА

Признање директорки ГЦ „Срем“

Међу добитницима традиционалног признања „Капетан Миша Анастасијевић“ за 2012. годину налази се и Марија Станојчић Срака, директорка румског Геронтолошког центра „Срем“. Она је награђена за достигнућа и унапређење заштите старих.

У ГЦ „Срем“ је тим поводом приређена прослава на којој су се, поред корисника, окупили представници локалне самоуправе и сарадници награђене Марије Станојчић Сраке и ове установе. До-

Награђена, Марија Станојчић Срака

лазак бројних представника румске и других општина у Срему, како су рекли, био је најбољи начин да се покаже поштовање за вишегодишњи успешан рад.

– Социјална заштита и пружање услуга станарима у ГЦ „Срем“ имају непрекидан, узлазни ток. Захваљујем на помоћи свима који су крај мене и онима који више нису, јер без њих не би било ни овог признања – истакла је на свечаности Марија Станојчић Срака.

У пригодном програму учествовали су чланови хора и фолклорне секције ГЦ „Срем“, као и тамбурашки оркестар под вођством Јосипа Јурце.

Иначе, традиционална признања „Капетан Миша Анастасијевић“ додељују „Медија инвент“ и Факултет техничких наука у Новом Саду, заједно са Привредном комором Војводине и регионалним привредним коморама Србије.

Д. Р.

КИКИНДА

Љубав према цвећу

Овогодишњи пролећни сајам цвећа у Кикинди окупио је по обичају бројне излагаче, међу њима и оне у трећем добу. Међу посетиоцима, као и међу купцима било је много особа у позном добу. Љубав према зеленилу и цвећу негује се у овом граду од малих ногу и очигледно траје целог живота.

По традицији, на јесен ће бити одржан сајам цветних аранжмана пригодних за то годишње доба.

С. З.

ПОЖЕГА

Ориле се старе песме

У организацији КУД „Распевани Пожежани“ (основано 2006. године), у Пожеги је одржан традиционални Фестивал народног стваралаштва Срба, на коме је учествовало 30 фолклорних група из наше земље, из Републике Српске и Црне Горе.

Пред одушевљеним гледаоцима у препуној сали Културног центра и на улицама Пожеге учесници фестивала приказали су мноштво успешних кореографија. Кроз песму, игру и сликовиту народну ношњу представљена је драгоцену српску баштину, с циљем да се код млађих нараштаја сачува од заборава. Све групе успешно су приказале богат колорит народних ношњи из свог краја и мелодичност изворних песама и игара.

Пожежани су се још једном показали као врло гостопримљиви домаћини, те су од свих гостујућих екипа добили позив да учествују на њиховим фестивалима. **М. П.**

ТРСТЕНИК

Подела огрева

У Општинској организацији пензионера у Трстенику руководство успешно спроводи планиране активности. Оформљена комисија снабдева пензионере огревом по веома повољним ценама у 10 месечних рата, а заинтересовани уписују и пакете намирница.

– Ове године 196 пензионера се уписало за дрва, а 165 је наручило угаљ, и у току су испоруке огрева на кућне адресе.

се. Прошле године није било примедби на огрев који је испоручила фирма из Крушевца. Дајемо и позајмице угроженим члановима у износу до 10.000 динара, које они враћају током године. Конкурс за пријављивање пензионера за одлазак у бање смо успешно испратили. Трстенички пензионери слободно време проводе у клубу, друже се уз понеко пиће, играју карте, домине, шах. Већина месних организација по селима и поред кризе и тешкоћа успешно спроводи своје активности, а ако им нешто затреба, обрате нам се и заједно решимо проблем. До краја ове године очекују нас бројне активности, излети и дружења – каже Љубинко Чабровић, председник трстеничке организације пензионера. **Д. И.**

ПРОКУПЉЕ

Удружење металаца

Некадашњи радници, сада пензионери Фабрике обојених метала, својевремено једног од најбољих и највећих колектива у Прокупљу и Топлици, убудуће ће радити организовано и заједно у свом удружењу. Наиме, на иницијативу Томислава Барбатовића и једног броја пензионера, постигнут је договор да се окупе и убудуће раде у свом удружењу.

– Предлог да оформимо своје удружење потекао је од неколицине бивших радника Фабрике обојених метала, јер је постојала потреба да се организујемо. Убрзо су нам се прикључили и други пензионери ФОМ-а и кренули смо с речи на дело. Изабран је иницијативни одбор који ће припремити Изборну скупштину. На почетку нас је било 30, а очекујемо да ћемо врло брзо у нашим редовима имати око 300 некадашњих „фомоваца“ – каже Томислав Барбатовић.

Удружење пензионера ФОМ-а имаће свој програм активности по коме ће радити у наредном периоду. Иначе, ово је прво фабричко удружење пензионера у Прокупљу, чији чланови остају и даље у матичном општинском Удружењу пензионера. **Ж. Д.**

НОВИ САД

Активни и креативни

Културно-уметничко друштво пензионера „Исидор Бајић“, које делује у оквиру Удружења пензионера града Новог Сада, недавно је одржало завршни годишњи концерт у свом граду.

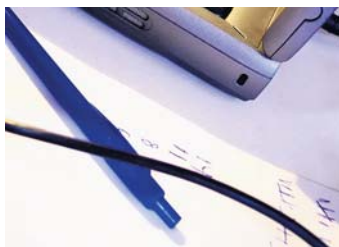
Годишњи концерт КУД „Исидор Бајић“

У амфитеатру Високе школе за образовање васпитача хор, музичка и фолклорна секција приказали су занимљив сплет народних и староградских песама и игара.

У наступу су учествовале и литерарна, рецитаторска, као и драмска секција друштва, која је приказала део из недавно постављене представе „Душко Радовић поново међу нама“.

Према речима Љиљане Грујић, председнице КУД-а „Исидор Бајић“, у овом наступу је учествовало чак 70 пензионера, њихових чланова. **Д. К.**

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Запажене хуманитарне активности

На мартовској седници Скупштине милановачког Црвеног крста разматране су активности ове организације у 2012. години. Чланови су најзадовољнији радом Фонда за болесно дете који је од 2005. до краја 2012. године помагао лечење 265 деце са 3.274.000 динара. Током прошле године запажене активности имала је и омладинска теренска јединица „Стеван Јаковљевић“, као и народна кухиња која је спремала по 140 obroка дневно захваљујући помоћи из општинског и републичког буџета.

Током године добровољни даваоци дали су

1.754 јединице крви, односно 175 јединица више него у 2011. години. Успешно је организовано и низ других акција, као што су Викенд на селу, За срећније детињство, Недеља Црвеног крста, подела ланч пакета и друге.

Једино нису задовољни резултатима у здравствено-васпитном раду.

Велике проблеме током године имали су са пекарном чији су трошкови нарастали на 308.000 динара, а губитак чак на 600.000 динара, и то због тога што су школе престале да узимају пециво.

Радивоје Д. Драгојловић,
Горњи Милановац

Некад и сад

Санаторијум „Краљ Александар”

Први бањски лекар који је пацијентима препоручивао лечење у Врњачкој Бањи био је Јосиф Панчић, а први болесник који се по његовој препоруци тамо лечио је био Павле Мутавцић, начелник Округа крушевачког. Било је то 1860. године. Од тог времена природни и балнеоклиматолошки фактор којим Врњачка Бања обилује био је коришћен за лечење шећерне болести, болести органа за варење, јетре, болести мокраћних органа, болести коже, очију, нервног система, као и за побољшање и превенцију општег здравственог стања пацијената.

У Санаторијуму „Краљ Александар” у Врњачкој Бањи, који је имао 50 кревета, током 1936. године лечено је 612 болесника са 12.442 опскрбна дана. По болестима су болесници овако били распоређени: од болести желуца било је лечено 220, од болести црева 128, болести бубрега 62, болести јетре 141, а од осталих болести органа за варење 61. Почетком 1937. довршен је потпуно нови санаторијум у Врњачкој Бањи са још 50 кревета.

(www.vrnjackabanja.co.rs; Средишњи уред за осигурање радника у Загребу, Извештај о пословању за 1936. годину, Загреб, 1937)

Специјална болница „Меркур”

Од двадесетих година 20. века, када је Врњачка Бања добила први озбиљни санаторијум „Свети Ђорђе”, па до данас, уз употребу минералне воде у здравствене сврхе, развијају се и центри за лечење болесника, лабораторије и дијагностички центри са најмодернијом опремом. Постоји и дуга традиција бањских лекара који су школе завршавали на престижним европским универзитетима, а данас у Врњачку Бању долазе и ординирају професори Медицинског факултета: уролози, гастроентеролози, ендокринолози, кардиолози, радиолози, физијатри.

Бањско лечење се обавља у Специјалној болници за лечење и рехабилитацију органа за варење и шећерне болести „Меркур” где се спроводе научно утврђене методе дијагностике, лечења и рехабилитације. Применом метода савремене балнеотерапије, физикалне медицине и рехабилитације у овој установи за превенцију, лечење и рехабилитацију лече се болесници из области гастроентерологије, ендокринологије и болести метаболизма, урологије, дисајног тракта, као и неких кардиоваскуларних, гинеколошких и реуматолошких обољења.

(www.vrnjackabanja.co.rs)

J. O.

Доприноси по основу уговора о делу

? В. Вељковић, Лесковац: Осигураник је у септембру 1992. године због нарушеног здравља остварио право на инвалидску пензију I категорије, уз признати стаж од 36 година. У основицу за обрачун пензије надлежна филијала је прихватила само новчана примања која је осигураник остварио из редовног радног односа, међутим, примања по основу хонорарног рада, тј. уговора о делу, нису узета у обзир. Да ли је послодавац обавезан да на новчани износ који је радник остварио по основу повремених, хонорарног рада, тј. рада по уговору о делу, обрачунава и уплаћује допринос у Фонд ПИО? Ако таква обавеза постоји, којим је законом дефинисана и од када је на снази, од када се примењује? Да ли се остварени и уплаћени допринос по уговору о делу узима у обзир у поступку утврђивања основице и обрачунавања пензије?

Одговор: Уговорене накнаде по основу уговора о делу све до 2003. године нису се обрачунавале у пензијски основ према Закону о пензијском и инвалидском осигурању. Ово из разлога што су по Закону о ПИО до 2003. године лица која су радила по уговорима о привременим и повременим пословима, као и по основу уговора о делу, била осигурана само за случај инвалидности и телесног оштећења проузро-

кованих повредом на раду или професионалном болешћу, ако им је то било једино осигурање. Тек Законом о ПИО који је ступио на снагу 10. 4. 2003. године и осигураници по основу уговора о делу спадају у ред обавезно осигураних лица чије накнаде улазе у основ за обрачунавање пензије, како самостално, тако и у збиру са зарадама или основицама оствареним по основу других врста обавезног осигурања.

Када се уплаћују доприноси за ПИО

? М. Ростић, Београд: Да ли се доприноси за пензијско и инвалидско осигурање уплаћују сваког месеца или годишње и како да проверим послодавца који то уплаћује? Конкретно, ја сам и даље у истој фирми, али ми за 2012. годину ништа није уплаћено, па сам помислила да се то можда ради накнадно.

Одговор: Доприноси за пензијско и инвалидско осигурање плаћају се месечно, приликом исплате зараде на месечном нивоу. Ову врсту уплате доприноса можете проверити за сада само у Пореској управи, док не почне да функционише Централни регистар који ће омогућити сваком осигуранику да у свако доба сам може да провери ове податке. Фонд за пензијско и инвалидско

осигурање сваке године прима од послодавца пријаве М-4 за претходну годину, или уједно и за раније године, ако послодавац није на време подносио ове пријаве. Примљене пријаве Фонд уноси у базу података, те је могуће ако сте податке проверавали код Фонда да још нису били регистровани у нашој бази, јер се пријаве примају од априла ове године.

Накнада за телесно оштећење

? Г. Петрић, Ниш: Мој брат Драган је 26. 3. 2013. године поднео захтев за признавање права на инвалидску пензију. Хтела бих да знам да ли ће орган по службеној дужности да одлучи и о праву на надокнаду за телесно оштећење.

Одговор: Приликом оцене радне способности, а по захтеву за признавање права на инвалидску пензију, орган вештачења увек по службеној дужности цени и право на накнаду за телесно оштећење, односно утврђује степен телесног оштећења ако оно постоји. Ако телесно оште-

ћење не постоји по листи телесних оштећења, орган вештачења се по службеној дужности не изјашњава о његовом постојању. Међутим, ако се поднесе захтев само за утврђивање телесног оштећења, тада је орган вештачења у обавези да се изјасни о његовом постојању или

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

непостојању, о степену, узроку настанка телесног оштећења, као и о томе да ли се евентуално ради о једном или више телесних оштећења. Ако се орган вештачења не изјасни о постојању

ТО уз оцену радне способности, то значи да ТО и не постоји. Ако Ваш брат сматра супротно, може у том смислу да поднесе жалбу, о којој ће одлучивати другостепени орган вештачења.

Потврда о ослобађању увозних дажбина

? З. Курчубић, Београд: Моја мајка је у фебруару добила решење којим се утврђује I степен телесног оштећења у висини од 100 одсто као последица болести. Где се подноси захтев за издавање потврде о ослобађању увозних дажбина на увоз моторних возила за особе са инвалидитетом (Министарство рада или Фонд)? Ако је Фонд, у којој филијали? Мајка има пребивалиште на општини Звездара.

Одговор: Захтев за издавање потврде која служи за добијање царинских олакшица приликом увоза моторног возила подноси се у конкретном случају Фонду ПИО, Филијали за град Београд,

Немањина бр. 30. Ова филијала ће на основу оцене налаза и мишљења првостепеног органа вештачења којим је Вашој мајци утврђено телесно оштећење, издати одговарајућу потврду.

Исплата накнаде ретроактивно

? С. Ђокић, Јагодина: Интересује ме да ли могу остварити право да ми се ретроактивно исплати новчана накнада. Имам решење из Фонда ПИО које сам добио 15. 3. 2003. године, где се утврђује преостала радна способност и право на распоређивање са пуним радним временом на друго, ниже радно место и право на новчану накнаду. Ја сам тада радио у специјалној јединици полиције, прешао сам на ниже радно место у редовну станицу полиције, аутоматски је и нижа плата. Нисам знао коме треба да се обратим тада, нити сам знао да треба да добијем новчану накнаду, тако да до дан-данас нисам остварио то право. Занима ме да ли ја то могу сада остварити и да ми се исплати ретроактивно. Иначе, по том решењу имам III категорију инвалидности.

Одговор: Можете и сада да поднесете захтев за признавање права на накнаду због мање зараде на другом радном месту, на које сте распоређени као инвалид рада са преосталом радном способношћу. Уз захтев поднесите решење о распоређивању на друго радно место, предлог упоредног радника који је радио исте послове као Ви

пре настанка инвалидности, са приближно истим стажом, и по могућности процентуални раст зарада на годишњем нивоу код послодавца. Ако се утврди да имате право на накнаду, послодавац би требало да Вам је исплати, о томе поднесе доказе Фонду ПИО, а Фонд ће после тога рефундирати исплаћена средства Вашем послодавцу.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ПРЕОКРЕТ	ГЛАВНИ ГРАД ДРЖАВЕ МЈАНМАР	ЈЕДИЊЕЊЕ АЛКОХОЛА И КИСЕЛИНЕ	РЕКА У ПОЉСКОЈ ПРИТОКА ПРИПЕТА	СТ. РИМСКИ ИМПЕРАТОР (ФЛАВИЈЕ ВЕСПАЗИЈАН)	ВРСТА ЗИМСКОГ ТАЛОГА	СКИДАЊЕ ЖИТА СА ПОЉА
УГЛЕД, УТИЦАЈ							
БИЉНИ СВЕТ, БИЉЕ							
СУШТИНА, БИТНОСТ (ЛАТ.)							
ВРСТА ЛОВАЧКОГ ПСА					РЕЧ БЕЗ АКЦЕНТА (ГРЧ.)	ОЗНАКА ЗА ВОЛТ РАДНИК У КЕСОНУ	
ГРАД У РУСИЈИ				СТ. ГРАД У АПУЛИЈИ ПОКРИВАЧИ			
РАЧУН (СКР.)			ПРЕ НОВЕ ЕРЕ (СКР.) НАГИБ, СТРИМИНА				СКЛОП СВИХ АПАРАТА
ОЗНАКА ЗА ТОНУ		УЗРОЧНИКНИК БОЛЕСТИ (МЕД.) ВЕЛИКИ КОРБАЧ					
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ЈЕДНООКИ ДИВ ОПРЕМАЊЕ ОРУЖЈЕМ						
МЕСТО КОД АЛЕКСИНЦА							
СУДИЈА (ЛАТ.)							
МАЛА ОБРВА, ВЕЋИЦА							
РАНИЛИ БАЛЕТСКИ УМЕТНИК, БОРИС						СИМБОЛ ТРИТИЈУМА	
ШКОЛСКА НАСТАВНА СРЕДСТВА						СИМБОЛ ЗА УРАН ТВРДИ КАМЕН	
МЕТАЛНА НИТ					ОЗНАКА ГРЧКЕ ПАСТЕ, ПОМАДЕ		
ИМЕ ПЕВАЧИЦЕ БЕКУТЕ				ПРЕВЛАКА НА МАЛАКИ ИМЕ ГЛУМЦА ФЛИНА			
ОЗНАКА ВАЉЕВА			УЖИЧАНИН ПИСАЦ, ВИКТОР				ВРСТА ПАПАГАЈА
ОЗНАКА ЗА АЛТ		ЖЕНСО ИМЕ ЈУНАЧКА ПЕСМА					
ФОЛК ПЕВАЧИЦА, МЕРИМА							
ЕШАРПА, НАРАМЕ- НИЦЕ							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: прадеда, ратомир, амилаза, сењанин, нама, ж, занат, м, аки, ола, т, нерон, вт, тир, орка, дв, реали, о, испомоћ, тканина, иа, тор, тикал, сикатив, е, отока, тенарон, атари, е

Миленко Косановић

Радоризми

Стално разговарати о продуктивности, непродуктивно је.

Пуном паром радимо: схватили смо да од продаје магле можемо лепо да живимо.

Одмалена нас уче да није толико важно ко нам ради иза леђа. Него шта!

Давно је било кад се за рад од највише осам сати гинуло. Данас се сироти радници убише – да раде што више.

Ако нам је крај исти, онда боље да се убијамо од нерада него од рада.

Не палите светло. Тек што смо прилегли – на посао.

Човека је створио рад, а човек нерад.

За разлику од радника, нерадници могу да пљују у шаке по цео дан: од тога неће бити никакве штете.

Шта нам се све по глави мота, то што радимо и није нека срамота.

Никола Ц. Станковић

Молим за реч

Пацијенти у Србији су добили датум. Преглед ултразвуком заказан им је за 10. септембар 2014.

Прошао је 1. мај, прошао Ускрс, празновали смо 10 дана. Сад је ред да се мало одморимо.

Није да нас Бог не погледа, али чим нас види, он зажмури.

Реформа у школству. Ћаци су се раније у школи наоружавали знањем, а данас безбол палицама.

Професори могу слободно да штрајкују. Младе едукује „Велики брат“.

Све је у новцу. И код нас је формиран џеп сет.

Лекови јесу скупи, али пошто влада несташица, то је лепа прилика пацијентима за штедњу.

Ако овог лета видите пензионера на мору, проверите да ли је то скривена камера.

Дејан Патаковић

Драгош Јонковић Осра

Да ли сте знали ...

– да је кадрил (познати француски плес са четири пара играча) код нас постао популаран као „Плес толеранције“ у коме српски матуранти то-

ком шест минута синхронизоване игре заједно са десетинама хиљада вршњака из стотинак европских градова промовишу мир и заједништво као највећу жељу човечанства?

– да је бечки валцер најстарији стандардни плес, који вуче корене из 12. и 13. века? Власт је у почетку забрањивала овај плес јер није било дозвољено вртети партнерку и „бацати“ је увис, а представници цркве су га сматрали вулгарним и грешним.

– да је, иако плес постоји откад постоји и људска заједница, најнеповољнији период за његов развој био средњи век? Наиме, због папске забране из 744. године, хришћанска црква је онемогућавала и забрањивала плесање.

– да у доба ренесансе почиње процес настанка балета и игра доживљава процват? Године 1661. оснива се прва плесна академија, а менует је био водећи плес наредних 150 година.

– да се светска првенства у стандардним плесовима приређују од 1921. године, а у стандардне плесове убрајају се енглески валцер, танго, бечки валцер, слоуфокс и квик степ?

– да је, према многобројним анкетама, у свету већ годинама најпопуларнији плес хип хоп, а за њим следе салса, балет, самба и брејк денс?

– да је хип хоп врста музике и поткултура настала средином 70-их година прошлог века у Њујорку, у црначким четвртима Бронкса? Хип хоп се развијао и обухватио не само реп музику већ цео један животни стил.

– да је најпопуларнија филмска плесна сцена завршни плес Патрика Свејзија и Џенифер Греј из филма „Прљави плес“? На

другом месту су нумере из филма „Певање на киши“ (1952), а на трећем плес Џона Траволте у филму „Грозница суботње вечери“ (1977).

Из шупљег у празно

Зумирајте шаргарепу. Не види се најбоље, на дугачком је штапу. **Највише му одговара тамна страна дана. Хладовина.** Од два зла одабрао сам мање, али нисам знао да ће тако брзо пораси.

Баба ми се информисала преко пенџера, отац преко пејџера, а ја преко фејсбука.

Ко дозволи да падне с коња на магарца, обична је мазга.

Да ми је ова памет била, никад не бих улагао у стицање памети.

Трагови који смрде нечовештвом тешко се бришу.

Писао бих о њима најлепше похвале али не могу да их смислим.

Толико нас млате, а ми никако да се опасујимо.

Мени осмех са лица не може нико да склони. Шлогирао сам се. Радивоје Јевтић Јенки

Препреке

Да смо раније живели тешко, данас би нам било лакше. У трчању уназад оборили смо све рекорде.

Купио сам знање. Нисам луд да учим.

Историја нам је пребогата, од тог богатства се не живи.

Дигла се кука и мотика. Биће бериђетна година.

Имамо знања, талента, идеја, само немамо пара.

Тад када су ме изабрали, схватио сам да сам најбољи.

Лопови су однели живину. Оставили ми Живану.

Пензији хвала, она нас је одржала.

Радомир Станојковић

Посејане мисли

Ми смо пристојан народ с обзиром на то колико су нам непристојна примања.

Није хтео да промени себе. Зато је променио земљу у којој живи.

Првомајски празници су прошли, а рачуни за наплату дошли.

Док је ковао сопствену срећу, наковањ му је пао на ногу.

Са падањем вредности зарада, дошло је и до падања тешких речи.

Сви га избегавају јер је у лошем друштву. Дружи се са истином.

Имамо много сјајних сатиричара. Сатиремо једни друге!

Млади су добили своју шансу – да се пријаве на завод за запошљавање.

Они који имају „путера на глави“ најчешће се хране кавијаром.

Невен Шијаков